OULUN YMPÄRISTÖN KYNÄILIJÄT RY - MONITAITEELLISUUTTA - VUODESTA 2011

ETAPPI

NRO 3 2026
E-versio

KYNÄILIJÄT – 15 VUOTTA MONITAITEELLISUUTTA

Kulttuurikynäilyjä

Yhdistyksen alkuvuodesta 2026 järjestämä Kulttuurikynäilyt-kirjoituskilpailu sai eri ikäisten sormet sauhuamaan. Vastaan-otimme 74 tekstiä eri puolilta Suomea ja jopa Ruotsista asti. Kilpailu oli erittäin kovatasoinen ja aihetta oli käsitelty monipuoli-sesti. Julkaisutilaisuus pidetään 30.9.2026 Limingan kirjastolla. Tähän numeroon on koottu kär-kisijoille yltäneiden tekstejä. Kaikki osallistujat voivat olla yl-peitä hienoista teksteistään.

Kuva: Pirkko Moisander

Kuva: Anja Garanvölgyi

Tyrnäväläinen Paavo Niskasaari Sadonkorjuun aikaa -taidenäyttelynsä avajaisis-sa Raaheen Praati – Palveluiden olohuoneessa 23.9.2025.

Sadonkorjuun aikaan -näyttely Raahessa

Yhdistyksemme teki taideretken Raaheen 23.9.2025, jossa kohteena oli monitaiteellisen jäsenemme **Paavo Niskasaaren** Sadonkorjuun aikaa -näyttelyn avajaiset. Taidenäyttelyn anti oli iloista ja värikylläis-tä. Taulujen tarinaa ja tunnelmaa Paavo toi esille myös niihin liitty-vien runojensa kautta. Tyrnäväläinen Paavo ammentaa tauluihinsa iloa ja värejä luonnosta.

15 vuotta kynäilyjä ja taiteiluja

Tänä vuonna tulee kuluneeksi 15 vuotta Oulun ympäristön kynäilijät -yhdistyksen perustamisesta. Sylillinen ruusuja yhdistyksen monitai-teellisille jäsenille upeista yhteisistä hetkistä ja retkistä!

Lämpimät onnittelut 15 vuoden etapista!
Iloa, onnea ja menestystä tuleviin vuosiin!

15 vuotta monitaiteellista yhdistystoimintaa

Tänä vuonna tulee kuluneeksi 15 vuotta Oulun ympäristön kynäilijät –yhdistyksen perustamisesta. Perustajajäsenet Maija Ahola, Rita Kumpulainen, Anneli Lehtikangas ja Anja Garanvölgyi pitivät ensimmäisen kokouksen Oulunsalossa 29.3.2011, jolloin yhdistyksen toimintaperiaatteeksi nousi monitaiteellisuus. Perustava kokous järjestettiin Limingassa 27.4.2011. Yhdistys liitettiin Patentti- ja rekisterihallituksen rekisteriotteen mukaisesti yhdistysrekisteriin 12.9.2011.

Yhdistys on järjestänyt vuosien aikana runsaasti monitaiteellista toimintaa. Kirjoittajapiirin ja –seminaarin lisäksi yhdistyksen jäsenet ovat julkaisseet teoksia yksin ja yhdessä. Taidemaalauskurssien lisäksi pidetty taidenäyttelyitä sekä -retkiä.

Myös kirjoituskilpailuita on järjestetty. Yhdistyksen juhlavuoden lisäksi tänä vuonna on saatu nauttia kulttuurista monin tavoin. Oulu on Euroopan kulttuuripääkaupunki vuonna 2026, yhdessä 39 pohjoisen kunnan kanssa. Kulttuuria, taidetta ja monipuolisia tapahtumia on koettu kaupungeissa, kylissä ja luonnossa. Meilläkin on ollut kunnia saada järjestää Kulttuurikynäilyt-kirjoituskilpailu osana Oulu2026-kulttuuriohjelmaa ja kulttuuri-ilmastonmuutosta.

Sydämellinen kiitos yhdistyksen monitaiteellisille entisille ja nykyisille jäsenille upeista hetkistä ja retkistä 15 vuoden etapin varrella!

Onnea ja menestystä monitaiteelliset!

Olemme erittäin iloisia, että kilpailu kannusti kaiken ikäisiä ilmaisemaan itseään kirjoittamalla. Osa kertoi omasta elämästään ja kulttuurin merkityksestä itselle. Osa toi esille koskettavia sukutarinoita. Tosielämää ja fantasiaa tarinoitiin sekä proosan että runon voimin. Aiheet liittyivät muun muassa elämän iloihin ja suruihin sekä ystävyyteen ja onnen tunteisiin. Oulun seutu ja murre näkyivät myös teksteissä. Yhteensä saimme 74 tekstiä eri puolilta Suomea ja aina Ruotsista asti. Tekstien taso oli korkea ja monipuolinen. Kilpailun päätuomari, Limingan kirjasto- ja kulttuurijohtaja Janne Nevala valitsi voittajat esiraadin karsinnan jälkeen. Tässä Etappi-lehden numeroissa julkistamme ikäsarjojen voittajatekstit. Onnittelut palkituille!

Lämmin kiitos kaikille kilpailuun osallistuneille järjestäjille sekä kirjoittajille!

Huoleton on hevoseton

Ex- sihteeri voinee sanoa näin. Aika ei vain mada menoaan, vaan se myös kuluu. On turhaa sanoa, jotta vuodet kuluvat nopeammin ja nopeammin? Ei se näin mene! Meidän elinvoimamme hidastuvat, ja näin tuntuu, miltä tuntunee.¨

Kirjat, kirjoittaminen ja muu taidetta luova asia luontui minulle, kuin tikku silmään. Eräänä päivänä huomasin istuvani Oulun ympäristön kynäilijöiden järjestämässä kirjoittajapiirissä Limingan taideoppilaitoksen ruokasalissa. Muutamien vuosien kuluttua huomasin olevani saman yhdistyksen sihteeri. Mitä ”hänen” aikanaan saatiin aikaan? On ollut hyvinkin aktiivista toimintaa. On ollut melkein tappavaa korona– aikaa. Yhdistyksen jäsenmäärä on alentunut.

Palava himo kirjoittamiseen on saanut meidät yhteen. Omien kirjoitelmien lukeminen on auttanut asiaan perehtymiseen. Parasta kaikista on ollut meidän sitoutuminen kirjoittamisen ja lukemisen edistämiseen. Monitaiteellisuus on tullut siinä luontevasti mukana. Useita erilaisten kirjojen julkaisutilaisuuksia olemme viettäneet. Kuvista paljastuu niistä saatu myönteisyys kukkineen, onnittelijoineen. Kesäiset taideleirit mm Limingan opistolla ja Hailuodon Marjaniemellä ovat hitsanneet meitä yhteen. Muhoksen kirjastossa pidetty taidenäyttely – kaikkine koronan tuomina hidasteina oli yhdistyksen jäsenten mielestä loistava ulostulo. Max 1000 sanaa sisältävä Mininovellikilpailu sai runsaan osanoton. Seuraavat suuremmat ponnistukset olivat Etappi- lehdet. Niissä oli hyvä ”kattaus toiminnastamme kirjoituksina ja kuvina.

Ikä tuo rajoitteita, niin minunkin osalta. Odotin jo vuosia, milloin näkyviin porhaltaa uusi, taitava, nykyaikainen sihteeri. Uudet luudat lakaisevat roskat tieltään ja antavat tilaa kirjoittamisen, lukemisen ja muun taidetoiminnan edistämiselle. Onnea Leenalle, uudelle sihteerillemme.

Paavo Niskasaari
Tyrnävä, 14.10.2025

Saapasritarin kera sihteeriksi

Kiitos Paavo! Minulla on ollut ilo ja kunnia saada hypätä entisen sihteerimme ja rahastonhoitajamme Paavon saappaisiin. Vähän on ollut totuttelua, että jalka tottuu näihin uusiin askeliin, mutta antoisaa ja opettavaista on ollut.

Suuret kiitokset sinulle Paavo vuosien uurastuksesta yhdistyksemme sihteerinä ja rahastonhoitajana! Ilolla ja asiantuntijuudella olet vuosikaudet pestin hoitanut. Sinun jäljissäsi on hyvä jatkaa yhdistysmatkaa. On ollut ilo huomata, kuinka kaikki yhdistyksen jäsenet ovat ottaneet uuden tulokkaan lämmöllä vastaan. Erityisesti mieleeni on jäänyt pitkäaikaiselta jäseneltämme Terttu Häkkiseltä saamani tervetuliaistaulu, Saapasritari. Tuo ritari on johdattanut minut uusille mielenkiintoisille monitaiteellisille poluille.

Leena Arhippainen
Kempele, 29.3.2026

Olipa mukava näyttely!

Monitaiteellinen jäsenemme Paavo Niskasaari piti 25. taidenäyttelynsä Sadonkorjuun aikaa Raahessa 23.9.–17.10.2025. Näyttely antoi katsauksen Paavon maalaustaiteen eri aikakausiin taulujen pohjalta kirjoitettujen runojen kera. Maalauksissa elää luonto ja valo.

Paavo Niskasaari piti ensimmäisen taidenäyttelynsä vuosia sitten Tyrnävällä. Nyt omia näyttelyitä on kertynyt jo 25 eri puolilla Pohjois-Pohjanmaata ja yhteisnäyttelyitäkin yli 50.

- Olen koko ikäni piirtänyt, muistelee Paavo. Kansakoulun vesiväritöistä alkoi värimaailman ja luonnon tutkiminen. Paavo piirteli kaikkeen liikenevään paperiin. Maalaamisen hän aloitti vuonna 1980 öljyväreillä, joista siirtyi myöhemmin akryyliväreihin.

- Minulla on lähes koko ajan "tulossa ulos" maalaamisen aiheita. Erityisesti luonto ja luontokuvat inspiroivat Paavoa. Pudasjärveltä syntyisin olevalle Paavolle Iijokivarren vedet koskineen ja tukinuittoineen olivat oivallista maaperää taiteellisen minän kasvulle.

Paavo on myös ahkera kynäilijä. Tähän näyttelyyn hän kirjoitti taulujen pohjalta syntyneitä runoja. Näin näyttelyvieras saattoi tutustua maalauksiin myös niihin liittyvien runojen kautta.

Raahen näyttelyn nimi *Sadonkorjuun aikaa* ilmaisee Paavon tuotantoa lähes hänen koko maalaustaiteen ajalta. Maalaamansa Tyrnävän kirkko- taulun hän sai lainaksi näyttelyyn. Muita rakkaita maalauksia näyttelyssä olivat Valoisa lumimetsä, 2025 ja Kesävihreys lumoaa, 2025, Vähän ennen kaamosta, 2024, Mieliheppa, 2024 ja Aaponmaija (rakas isoäitini). Näyttelystä jäi todella hyvä mieli. Praati—Palveluiden olohuone ja sen henkilökunta olivat todella upeita.

Paavo haluaa kannustaa kaikkia näyttelyn pitämiseen. "Rohkeutta se vaatii, mutta on se myös palkitsevaa". Hän antaa vinkkejä myös muille onnistuneeseen näyttelyyn. Lehdistölle kannattaa kertoa esimerkiksi sähköpostilla omasta maalausharrastuksesta. Avajaisajankohdasta on hyvä tiedottaa, sillä se voi olla eri kuin pystytyspäivä. Taululuettelo hintoineen on hyvä laittaa nähtäville. Vieraita kutsuva herkullinen pullakahvitarjoilu kuuluu ilman muuta avajaisiin!

Kuva: Anja Garanvölgyi

Paavo Niskasaari kertomassa tauluistaan näyttelyvierailleen 23.9.2025. Etualalla Paavon maalaama Tyrnävän kirkko.

Sydämellä maalatut taulut ihastuttivat

Paavon taidenäyttely innosti jäseniämme lähtemään syksyiselle taideretkelle Raaheen. Näyttelytila ei ollut ennestään tuttu, joten pientä uteliaisuuttakin oli matkassa. Kimppakyydillä kilometrit Limingasta Raaheen hurahtavat rattoisasti.

Yhdistyksemme jäsenet **Pirkko Moisander**, **Kerttu Weissenfelt** ja **Anja Garanvölgyi** tekivät taideretken Paavon näyttelyyn Raahen Praati—Palveluiden olohuoneeseen. Tila ei ollut heille entuudestaan tuttu, joten oli mukava tutustua myös siihen.

Kuva: Paavo Niskasaari

- Tila oli avara ja valoisa. Hymyilevä pariskunta Paavo ja Anneli ottivat meidät lämpimästi vastaan, kertoo Pirkko.

- Taulut olivat riittävän väljästi esillä ja niiden katselemiseen oli myös tarpeeksi tilaa. Avajaispäivänä saimme myös nauttia Paavon Anneli-vaimon keittämästä kahvista ja makoisista leivonnaisista, kiittelee Anja.

- Onpas täällä paljon värikkäitä ja iloisia tauluja, ihastelee Kerttu. Hän piti myös tauluihin liittyvistä runoista. ”Luin kaikki runot. En voinut muuta kuin ihmetellä, miten joku on niin luova ja viitseliäs ? Ihailen kyllä!”

Kuvat: Anja Garanvölgyi

- Olen käynyt useassa Paavon taidenäyttelyssä. Pidän hänen töistään. Ne ovat värikkäitä, selkeitä ja vahvoin siveltimen vedoin tehtyjä. Sydämellä maalattuja, toteaa Pirkko. Hän hivelevät lumiset taulu, etenkin taulu, jonka nimi oli "Valoisa lumimetsä".

Anjalla jäi kokonaisuus mieleen, joista mielenkiintoisin oli “Välähdyksiä Suomi 100v.” Myös “Iijoki, aina ylväs” ja “Tyrnävän kirkko” sekä “Revot huitoo yli taivaan” olivat mieluisia.

Kerttu piti kesäisen vihreästä maisemataulusta.

- Kiitos, kun järjestät näyttelyjä. Hienoa on, että jotkut osaavat ja taitavat! Kiittelee Kerttu.

- Käykää ihmiset taidenäyttelyissä. Se kannattaa aina. Tämä näyttely oli siitä hyvä esimerkki. Kun taulut kietaisevat katsojan otteeseensa ja nautit ainutkertaisesta hetkestä. Se on erinomainen tunne, kiteyttää Pirkko.

Teksti: Leena Arhippainen

Tuomariston terveiset ja ikäsarjojen voittajat

Kiitokset kirjoittajille kaikista hienoista teksteistä, joihin sain tutustua! Taso oli ilahduttavan kova ja tekstien aiheet ja käsittelytavat monipuoliset ja vaihtelevat. Teemoissa käsiteltiin elämän iloja ja suruja, syrjään joutumista, mutta myös ystävyyttä, onnen oivalluksia ja vahvoja tunnesiteitä.

Varsinkin nuorempien osallistujien teksteissä fantasia oli vahvassa roolissa. Tarinoissa liikuttiin arkielämän ulkopuolella vain mielikuvituksen rajat rajoitteena. Vanhempien osallistujien teksteissä käsiteltiin enemmän arkielämän kommelluksia, muistoja, haaveita ja kipeitäkin asioita. Kaikkea, mitä elämään kuuluu.

Kuten jo mainitsin, kilpailun taso oli korkea ja loppusuoralle päässeiden tekstien järjestykseen laittaminen haastavaa. Haluaisin kannustaa kaikkia osallistujia jatkamaan kirjoittamista, tarinoiden avulla me opimme aina lisää itsestämme ja toisistamme.

28.7. 2026 Janne Nevala

Lapset: Kadonnut vuodenaika, Helmi Heikkinen

Janne Nevala: “Hienosti keksitty aihe luonnon ja ihmisen kanssakäymisestä, taitavasti kerrottu tarina.”
Reija Korkatti: "Todella hieno aihe ja kokonaisuus. Teksti on omaperäistä ja aihe erilaisine vuodenaikoineen runollinen. Jatka kirjoittamista.
Jenni Ronkainen: "Lumoava maailma. Rakastin tarinaa. Ehjä kokonaisuus."

Nuoret: Korvapuustien tuoksua, Ariana Koshara

Janne: “Omaperäinen lähestymistapa, hieno tarina siitä, kuinka asettua toisen ihmisen näkökulmaan. “
Reija: “Tarina on kiinnostava ja sinulla on persoonallinen kertojanääni, jossa on ripaus huumoriakin.”
Jenni: “Ainutlaatuinen ja taitavasti kuvailtu aistimaailmaa. “

Aikuiset: Tekniikkalaji, Antti Iho

Janne: “Lämmin kertomus isän ja tyttären suhteesta, pelosta ja vastuun kohtaamisesta, ammattimiehen kasvusta vanhemmaksi.”
Reija: “Lukija uppoutuu meditatiivisella tavalla remontoijien tehtävien pikkutarkkaan kuvaukseen. Saman tarkkuuden toistuminen vauvanhoidon kuvauksessa herkistää. Lapsen repliikki lopussa on mainio.”
Jenni: “Kiinnostava maailma. Vahva tarinankerronta ja dialogit elämänmakuisia.”

Seniorit: Paksu kala, Osmo Rantapelkonen

Janne: “Romuluisen lämmin ja uskottava kertomus loppuun asti jatkuvasta ystävyydestä, vielä yksi reissu täynnä lempeää huumoria.”
Reija: “Taitava ihmismielen kuvailu ja vahva tarinankerronta.”
Jenni: “Koskettava tarina. Mukavaa elämän kulkua ja kokemusta. Haikeutta. Hieno loppu.”

Lasten sarja (6-12 v.): 1. sija

Kadonnut vuodenaika

Kaikki muistivat kolme vuodenaikaa, mutta minä olin varma, että niitä oli ennen neljä.

Varjoaika, tähtiaika ja unenaika.

Varjoaika on aika, jolloin metsät kuiskivat ja varjot liikkuvat kuin elävinä.

Tähtiaikana taas lehdet ja kukat hohtavat kuin tähdet.

Unenaikana ihmiset näkevät ennustavia unia. Todellisuus ja uni sulautuvat.

Niistä puhutaan kirjoissa, niitä opetetaan koulussa, ja niistä riitelevät säätiedotukset radioissa. Opettajani sanoo aina, että maailma on aina toiminut näin. Kolme vuoden aikaa, jotka seuraavat toisiaan loputtomassa kierossa.

Mutta jokin tuntuu silti väärältä.

Muistan jotain muutakin. Raikkaan ilman, märän ruohon tuoksun ja hennon tuulen. Muistan myös puut, jotka olivat täynnä räikeän värisiä lehtiä.

Kun yritin kertoa siitä muille, he nauroivat.

“Sinä olet varmasti nähnyt vain unta”, paras ystäväni sanoi, ja naurahti.

“Ehkä se oli unienaika?” opettajani ehdotti kärsivällisenä.

Minua ärsytti, kun he eivät ottaneet minua tosissaan, sillä tiesi että se ei ollut unienaika.

Se oli jotain muuta.

Ensimmäisenä kerran, aloin epäillä eräänä iltana siivotessani edesmenneen isoäitini ullakkoa. Ullakko oli hyvin epämukava. Siellä oli kylmää ja pölyistä. Löysin ullakolta kellastuneita kirjoja, rikkinäisiä leluja ja laatikon täynnä vanhoja valokuvia.

Erityisesti yksi valokuva kiinnitti huomioni. Siinä oli isoäitini nuorena. Katsoin häntä kiinnostuneena. Hänellä oli samanlaiset hyväntahtoiset kasvot kuten minulla, ja suorat ja pitkät hiukset. Vaikka harmaassa ja kuluneessa valokuvassa sitä ei näkynytkään, niin hänellä oli samanlaiset punaruskeat liehuvat hiukset, kuin minulla.

Sitten kiinnitin huomioni maisemaan. Isoäitini seisoi metsässä.

Mutta metsä ei näyttänyt normaalilta.

Puut eivät olleet täynnä vihreitä lehtiä, eivätkä kirkkaana hohtavaa lunta. Ei, ne hohtivat oudosti, kuin niissä olisi ollut kultaa ja violettia samaan aikaan. Ja ilma kuvan ympärillä näytti melkein kirkkaalta, kuin valo olisi tullut jostain näkymättömästä.

Kuvan taakse oli kirjoitettu käsin kaksi sanaa:

Neljäs vuodenaika

Sydämeni alkoi hakata kovempaa.

Koska jos isoäitini oli kirjoittanut sen...

se tarkoitti sitä, etten ollut ainoa, joka muisti.

Tutkin ullakkoa tarkemmin. Toivoin löytävän jonkun lisä vihjeen.

Sitten, löysin jotain.

Tuntui, kuin sydämeni olisi pompannut kurkkuun asti.

Nostin jostain vanhasta laatikosta isoäitini vanhan päiväkirjan.

Avasin sen sydän tykyttäen.

1957 13.6

Maailma on sekaisin! Kukaan ei muista, että on olemassa neljäs vuodenaika. Minä muistan. Se

piilee...

Tähän teksti loppui, sillä sivu oli revennyt.

Päätin löytää neljännen vuodenajan.

Seuraavana päivänä lähdin metsään kuvan kanssa. En oikein tiennyt, mikä minut sinne vei.

Jotenkin vaistoni vain sanoivat niin.

Kävelin polkua pitkin, kunnes kylän äänet kaikkonivat. Metsä oli hiljainen. Kaikki hohtivat ympärilläni, sillä oli tähtiaika. Lehdet sekä kukat hohtivat kuten kirkkaat tähdet.

Yhtäkkiä, huomasin jotain outoa...

Yhden puun alla, oli paljon kukkia, mutta ne eivät hohtaneet ollenkaan. Kuten eivät myöskään puun lehdet yläpuolellaan. Maa oli pimeä, mutta sen keskellä kasvoi kasvi, jonka lehdet hohtivat himmeästi. Ne olivat saman värisiä kuin valokuvassa.

Kävelin lähemmäs, ja kosketin kasvia varovaisesti. Ilma ympärilläni tuntui erilaiselta. Tuuli voimistui, ja puut kohisivat hivenen oudolla tavalla.

Ja sitten kuulin äänen.

“Sinä muistat.”

Hätkähdin ja katsoin ympärilleni, mutta ketään ei näkynyt.

“Älä pelkää”, ääni jatkoi pehmeästi. “Olet ensimmäinen pitkään aikaan.”

“Ensimmäinen mikä?” kysyin samalla yrittäessäni piilottaa pelon äänestäni.

Hetkeen kukaan ei sanonut mitään. Sitten tuuli kulki puiden läpi ja lehdet alkoivat hohtaa kirkkaammin.

“Ensimmäinen, joka muistaa neljännen vuodenajan.”

Katsoin kasvia, joka oli edessäni. Sen lehdet avautuivat hitaasti.

Se oli kuin kukka.

“Minne se katosi?” kuiskasin.

Tuuli tuntui melkein lämpimältä kasvoillani.

“Se ei kadonnut, ihmiset unohtivat sen.”

“Miksi?”

“Koska se oli voimakas. Se piti maailman tasapainossa. Ihmiset pelkäsivät sen taikaa.”

Katselin ympärilleni. Metsä tunti yhtäkkiä suuremmalta ja syvemmältä kuin ennen.

“Voiko sen tuoda takaisin?”

Tuuli hiljeni hetkeksi.

“Siksi sinä olet täällä.”

Kasvin lehdet alkoivat hohtaa vieläkin kirkkaammin. Valo levisi hitaasti maahan ja puihin.

Ja silloin ymmärsin jotain.

Vuodenaika ei ollut kadonnut kokonaan.

Se oli vain odottanut, että joku muistaisi sen.

Ojensin käteni kasvia kohti.

Heti kun kosketin sitä, tuuli nousi metsän läpi. Puiden oksat liikkuivat ja ilma täyttyi oudoista väreistä, aivan kuten muistin.

Se ei ollut varjoaika.

Se ei ollut tähtiaika.

Se ei ollut unenaika.

Se oli jotakin muuta.

Ja sinä aamuna, kun palasin kylään, ihmiset sanoivat, että ilma tuntui erilaiselta.

Kukaan muu, paitsi minä, ei tiennyt mistä se johtui.

Neljäs vuodenaika oli palannut.

Helmi Heikkinen, Kajaani

Lasten sarja (6-12 v.): 2. sija

Hetki ennen tarinaa

Istun täpötäydessä koulubussissa. Olen matkalla Kajaanin laitamille ystäväni luokse kylään, kuten sovimme jo aiemmin samalla viikolla. Kello on jo jotain yli kolmen, mutta bussi on silti täynnä alakoululaisia. Minua oletettavasti nuoremmat pojat nauravat ja huutavat bussin perällä, ilmeisesti pelaten taas uutta kauhupeliä, huudahdusten sisällöstä päätellen. Joku nauraa kovaan ääneen, ja kuulen karkkipussien rapinaa takaani.

Bussi on tavallista äänekkäämpi, onhan tänään jo kauan odotettu perjantai. Ystäväni, jonka luokse olen menossa, meni jo edeltä kotiinsa, mutta minun täytyi hakea rahani kotoa ennen kuin pystyin tulemaan perässä, joten olen bussissa yksin.

Minä istun ikkunan vieressä. Piirrän kuulokkeet korvillani ja reppu viereisellä penkillä lojuen. Tiedän, ettei se saisi olla siinä, mutta en todellakaan tahdo kenenkään istuvan viereeni. Ikkunasta ulos katsoessani näen paljasta, lumesta valkoista maata, lumen valkaisemia puita ja silloin tällöin ohitse kiitäviä valkokattoisia taloja. Kuulokkeistani kuuluu PMMP:tä, mutta sanoitukset menevät ohi korvieni, kun ajatukset risteilevät pääni sisällä.

Katson lähelläni istuvaa toista, minua nuorempaa tyttöä. Hän katsoo puhelinta, pitkät ruskeat hiukset kasvojaan peittäen. Hänellä on yllään musta, pitkä talvitakki, johon on ommeltu kangasmerkkejä ja mustat Reiman talvikengät. Jaloissaan hänellä on mustavalkoinen Adidaksen reppu, johon on kiinnitetty kymmeniä pinssejä.
Ajatukseni kiinnittyvät häneen. Kukakohan hän on? Minkälainen ihminen hän on? Millainen hänen perheensä on? Mietin tällaisia asioita usein, mutta olen aivan liian ujo kysymään mitään, joten keksin aina vastaukset itse.

Annan tytölle nimen Alise, ja tarina alkaa. Alise on kolmatta luokkaa käyvä tyttö, joka rakastaa pinssien keräilyä ja aavikkokettuja.

Hän on äärimmäisen ujo tuntemattomia kohtaan, mutta aina iloinen ystävien keskuudessa. Alise syntyi Amerikassa, joten hän puhuu sujuvasti sekä suomea että englantia. Mutta koska hän ei syntynyt Suomessa, jotkut olettavat, ettei hän osaa kunnolla suomea. Mutta se ei haittaa häntä, koska hänellä on rakastava perhe ja paljon ystäviä. Mutta on yksi asia, jota hän ei tiedä. Hänen äitinsä ei ole todella hänen äitinsä, vaan hänen isänsä uusi puoliso, jonka mies oli hankkinut sen jälkeen, kun Alisen äiti katosi ilman mitään syytä vuosia sitten, silloin, kun Alise oli niin nuori, ettei vielä ymmärtänyt, kuka oli äiti ja kuka oli päiväkodin täti.

Mutta se ei tietenkään ole totta. En tiedä tytöstä mitään, en edes hänen nimeään. Mutta otan vihkoni esiin, ja kirjoitan ajatukseni ylös. Vihossani lukee jo monen sivun edestä keksimiäni tarinaideoita. Osa on paikkoja, osa on tarinoita, joita keksin toisista ihmisistä, joita näen, osa on hahmoja, joita olen löytänyt unistani tai jotka ovat inspiroituneet jostakin TV –ohjelmasta. Kirjoitan Alisen tarinan muistiin juuri, kun bussi pysähtyy. Näen Aliseksi nimeämäni tytön nousevan ylös ja lähtevän bussista.

Myöhään illalla, kun minun pitäisi jo alkaa nukkumaan, otan esiin vihkoni, johon olin silloin bussissa kirjoittanut Alisen tarinan. Otan esiin myös erillisen ruutupaperin, ja piirrän Alisen siihen. Teen pieniä muutoksia, kuten vaihdan hiusten värin ruskeasta vihreälatvaiseen mustaan ja annan hänelle toiset vaatteet, koska tästä tulee hahmo kirjaani, eikä sen pitäisi kopioida kenenkään oikean henkilön ulkonäköä. Kirjoitan paperille myös hänen tarinansa, jonka olin keksinyt bussissa. Sitten nousen ylös ja kiinnitän paperin seinälleni toisten samanlaisten paperien vierelle.

Alisesta tulee nyt hahmo tulevaan tarinaani. Se kertoo ihmisen kaltaisista, muotoaan muuttavista olennoista, jotka ovat jumissa todellisuuksien välillä, kunnes joukko ihmisiä tulee ja auttaa niitä pääsemään pois. Alise tulee siis aikuisena johtamaan uhkarohkeaa tutkimusmatkaa paikkaan, jonne millään elävällä ei ole mitään asiaa. En ole vielä aivan varma, mutta uskon hänen jopa selviytyvän siitä. Tästä tulee paras tarinani tähän asti, ajattelen tyytyväisenä, ja hymyilen itselleni.

Mielestäni jokainen ihminen on tarinan arvoinen, ja jokainen tarina on kertomisen arvoinen.

Alma Lehmikangas, Kajaani

Lasten sarja (6-12 v.): 3. sija

Olin vasta 9 kesää vanha, kun sain kutsun taistoon.

Kirjekyyhky sen toi; kirjekäärön, jossa oli kaunis, punainen sinetti. Sen enempää en ihastelemaan jäänyt, vaan avasin kääröön.

Prinsessa Aeilión. Tarvitsemme sotavahvistuksia mitä pikimmin.

Terveisin: Rafailión

Muitta mutkitta pakkasin pussiin ruokaa ja nappasin jousen mukaani.

Ulkona hyppäsin hevosen selkään.

Kului monta päivää ja monta yötä. Arvelin, että eläisin jo kesän toista kuuta: keskivaloa. Vihdoin, tunnelin päässä näkyi valoa. Näin meidän, haltioiden leirin.

Juoksin leirille.

Näin siellä Rafailiónin ja pari muuta miestä. Olin nähnyt heidät aiemminkin. Joskus viettämässä iltaa Rafailiónin kanssa. “Oletko sinä Aeilión?”kysyi nuoremman näköinen miehistä. “Kyllä”, vastasin. “Sinusta on kerrottu paljon”, sanoi hieman vanhemman näköinen mies. “Ai, niinkö?”sanoin siihen ujosti. Niin kai minusta kerrotaankin. Ainakin olen kuullut, kun jotkut puhuvat minusta ja kehuvat ampumataitoja. Ja olenhan minä aika hyvä jousen ja nuolen kanssa.

Hetken kuluttua kuulin miesten nimet. Vanhempi oli Gabrión ja nuorempi Fermión. He olivat kai vanhoja ystävyksiä ja tuntui, että he tiesivät kaikesta kaiken. Heidän nimetkin olivat niin… niin viisaan kuuloiset. “Lähetimme pari päivää sitten sotajoukon. Vain yksi palasi. Ystäväni Halión. Loistava taistelija ja sinnikäs soturi. Hän kertoi, että Surmanlehvät, Verenperimät hyökkäävät. Heidän johtajansa Tharlic käski meidän valmistaa vahvimmat sotajoukkomme”, sanoi Rafailión. “Meidän täytyy liikkua nopeasti. Ratsastamme Kastehelmeen Kuiskausten kurun kautta.”

Meillä oli vain vähän aikaa. Lähtisimme heti kun mahdollista. Minä itse en ehtinyt kunnolla tavaroitani purkaakaan, joten minulla ei kestänyt kauaa. Ei niin, että miehilläkään olisi kauan kestänyt. Ei, ei suinkaan. He olivat ripeitä. He purkivat leirin nopeasti.

Ratsastaessa minulla oli hieman jännittynyt olo. Pelotti, jännitti, hirvitti. Ajattelin, jos emme ehtisi…

Koetin saada ajatukset tyhjennettyä.

Kun olin ollut Kastehelmessä, tietäjä Elairón oli opettanut minut tyhjentämään ajatukseni. En oikein ole vieläkään älynnyt miten se tehtäisiin. Koetin ajatella jotakin ihanaa. Näin mielessäni äidin. Hänellä oli vaaleat kauniit hiukset ja vihreät ihanat silmät. Sillä tavalla olin aiemminkin tehnyt. Silloin, kun minua on hirvittänyt oikein paljon.

Kun kuljimme Kuiskausten kurun läpi, näin jotain outoa: haukan, jolla oli kaksi päätä. Luulin sitä harhanäyksi.

Myöhemmin Kastehelmessä näin sen uudestaan. Puun latvassa. Olin varma, että se oli oikea. Nappasin käteeni jousen ja nuolen ja ammuin. Napakymppi. Haukka tippui alas. Näin mihin se putosi. Se putosi puun lähelle kukkulan taakse.

Etsin ja etsin, mutta en löytänyt. Se oli kadonnut. Sitä ei totta totisesti enää ollut kukkulan takana. “Surmanlehvät! He hyökkäävät! He hyök…” Nuoli suhahti. Enempää en kuullut. Silti tiesin huutajan kuolleen. Juoksin täyttä päätä kylään ja koetin varoittaa kyläläisiä:”Kuunnelkaa! Surmanlehvät hyökkäävät. Kuunnelkaa!” Mutta turhaan. He vain naureskelivat ja tuhahtelivat. Olin toivoton. Enää oli yksi kuka uskoisi.

“Rafailión, Rafailión!” Juoksin pieniä teitä pitkin Rafailiónin luokse, pienelle mökkipahaselle, jossa Rafailión asuu. En piitannut tavoista vaan syöksyin ovesta sisään. Jähmetyin paikoilleni. Rafailión makasi maassa keihäs rinnassaan. Minua katsoi mies: Tharlic. Hänen silmänsä olivat punaiset kuin veri ja ihonsa kelmeä kuin öinen kuu. Hän nykäisi keihään Rafailiónin rinnasta. “Nyt on sinun vuorosi” hän sanoi kähisevällä äänellä. Ryntäsin ovesta ulos. Kylä oli ilmiliekeissä. Juoksin sokeasti jonnekin. Mielessäni pyöri vain: pois kylästä, pois kylästä. Juoksin metsään. Ajattelin, että sinne voisi kenties piiloutua.

Piilouduin kiven taakse pieneen kuoppaan. Kuulin askeleita. En uskaltanut hengittää. Joku asteli kiven viereen ja näki minut. Jousi oli sekunnissa ampumavalmiudessa. Se joku oli tyttö. Hän ei edes hätkähtänyt jousta. Laskin jousen. Tyttö sanoi: ”Tule. Joukot tulevat pian. Et ole piilossa siellä. Kiireesti nyt!” “Miksi autat minua.” “Sillä ei nyt ole väliä. Tule nyt”

Juoksimme pois. Suuntaan, johon en ollut koskaan mennyt. Tästä suunnasta oli varoitettu. Sanottiin, että täällä suunnassa olisi hirviöitä, jotka koettaisivat vain syödä meidät. Minua hieman karmi ajatus haltioita syövistä hirviöistä.

Juostuamme hetken aikaa vastaan tuli joki. Olin jo hyppäämässä sinne, mutta tyttö pysäytti minut. Hän otti kepin ja työnsi sen veteen. Keppi sihisi. Tajusin. Vesi oli myrkyllistä. “Oletko hyvä hyppäämään?” tyttö kysyi. Hän kapusi puuhun noin neljän kyynärän korkeuteen oksalle, joka ulottui hieman joen yläpuolelle ja hyppäsi.

Tyttö oli joen toisella puolen. Olin ihmeissäni. Kiipesin puuhun samalle oksalle missä tyttökin oli ollut. Huomasi. En ollut koskaan pitänyt korkeista paikoista. Emmin. Mitä jos hyppy ei onnistuisikaan? Mitä jos molskahtaisin suoraan myrkkyveteen. En saisi ajatella liikaa. Vedin syvään henkeä. Hyppäsin.

Pääsin kyllä joen toiselle puolen, mutta oksa, jolta olin hypännyt katkesi ja molskahti veteen. Siitä syntyi roiskeita, joita lenteli päälleni. Ulvoin kivusta. Päätä huimasi. Oksetti. Kipu oli sietämätön. Silmäni sammuivat.

Herättyäni huomasin, että vammoihin ei enää sattunut niin paljoa. Tyttö oli levittänyt niihin pihkaa. Olin alkanut pitää hänestä. Sieltä hän taas saapui mukanaan vadelmia. Hymyilin. “Mikä on nimesi?” kysyi tyttö. “Prinsessa Aeilión. Entä sinun?” “Luna”. Olimme hetken vaiti. Söin Lunan antamia vadelmia ja katselin ympärilleni, mihin Luna oli minut vienyt. “Missä me olemme?” kysyin. “Toin sinut sarveisten kylän lähettyville. Ajattelin kysyä saisimmeko heiltä majapaikkaa, mutta he eivät näytä kauhean hyväntuulisilta”, sanoi Luna ja vei minut katsomaan. Sarveiset olivat oudonnäköisiä. Niillä oli kaksi pientä sarvea, suuri kuono ja pienet mustat silmät. Ne olivat kauttaaltaan karvaisia ja niillä oli pitkät terävät kynnet. Toisin sanoen mörköjä. Näky oli kamala. Ne tappelivat ja riitelivät. Jotkin talot olivat säpäleinä ja toiset poltettu. Koko kylä oli täynnä kaaosta.

Aloimme vaelluksemme takaisin kohti kastehelmeä, mutta eri kautta. Pääsisimme kiertämään myrkkyjoen. Ajatuskin joesta puistatti.

Kun olimme kävelleet melkein puolipäivää, näin, että meidän ei tosiaankaan tarvisi ylittää jokea. Tai oikeastaan joesta tuli putous rotkoon ja rotkon yli meni riippusilta. Toisella puolella rotkoa oli puu, jossa oli suuri mehiläispesä. Pyörrytti. Olin pelännyt mehiläisiä pienestä asti. Kaksi jättiläismehiläistä oli vuosia sitten surmannut kymmenkunta miestä Kastehelmessä.

“Ammun mehiläispesän alas. Ne alkavat seurata minua ja silloin sinä juokset sillan yli”, Luna sanoi. Menin puun taakse piiloon, kun Luna ampui. Hän juoksi täyttä päätä metsään. Surina oli korvia huumaava. Kylmä hiki norui ohimoa pitkin. Surina hälveni. Pinkaisin juoskuun, mutta hidastin, kun huomasin kuinka silta keikkui. Sitä ei selvästikään oltu käytetty vuosiin. Sillasta oli lähtenyt muutamia askelmia. Askelmat joko riippuivat vielä rotkon yllä tai olivat tippuneet rotkoon.

Kuulin etäistä surinaa. Surina yltyi. Katsoin taakseni. Näin Lunan juoksevan siltaa päin. “Juokse!” hän huusi. Ryntäsin kohti sillan toista päätä. Silta keikkui kamalasti. Askelma allani petti. Jäin riippumaan sillan naruista rotkon ylle. Luna rynnisti päin minua. “Kestä vielä!” hän huusi. Luna hyppäsi ylitseni. Toisella kädellä hän huitoi mehiläisiä ja toisella koetti nostaa minua. “Koeta kestää vielä hetki!” Nyt Luna nykäisi voimiensa takaa. Aeilión pääsi ylös. He juoksivat minkä kintuistaan pääsivät.

Aeilión ja Luna olivat saaneet muutama kipeää pistosta. Aeiliónilla pistoksista oli kasvanut suuria paiseita, joista norui mätää. Taas Luna osasi auttaa. Hän haki pihkaa ja otti kasveista rasvaa. Sekoitti ne ja levitti mönjää paiseiden päälle. Hän käski minun levähtää. Luna itse menisi hankkimaan ruokaa. Koko jalkaa jomotti. Päivä oli kääntymässä iltaan. Luna saapui tuoden mukanaan kahta jänistä ja yhtä oravaa. “Jousesi on loistava”, hän sanoi innoissaan. Paistoimme toisen jäniksistä. Säästäisimme oravan ja toisen jäniksen myöhemmälle. En ollut syönyt kahteen päivään, joten jänis maistui tavallista paremmalta. Keräsimme vielä marjoja, joita popsimme ennen kuin vaivuimme uneen.

Heräsin, kun kasvoilleni putosi pisara. Koko metsä helmeili auringon valossa, kaste kimmelsi ja vieno tuuli suhisi puiden lehdissä. Luna ei ollut vielä herännyt, joten pysyttelin hiljaa. Kävelin pienelle purolle ja annoin sen kastaa jalkojani. Näin purossa omat vääristyneet kasvoni ja hymähdin. Hörppäsin purosta. Vesi maistui hyvältä ja raikkaalta. Rakastan sinua, vesi. Näin, kun joku asteli puron toiselle puolelle. Se oli sarveinen. Se katsoi minua. “Näen sinut minä. Sinä taistoon olet menevä”, sarveinen sanoi minulle. Mitä se tarkoitti? “Haltia sinä. Auttaa minä sinua voin”. Ajattelin sarveisen olevan hullu. Luna oli herännyt ja tullut purolle. Hän katsoi sarveista kummeksuen, pesi kasvonsa ja toivotti sarveiselle ja minulle hyvät huomenet. Sitten hän istahti viereeni. “Kuka hän on”, Luna kysyi minulta. “Onko hän ystäväsi, vai?” “Ei. Hän vain yhtäkkiä tupsahti tuonne puron toiselle puolen”, vastasin. “Pahaa ajatella minusta te?” se kysyi. “Emme. Ei, emme suinkaan. Mietimme vain kuka olet”, vastasin. “Tulen minä kylästä sarveisten. Nimeni minun Rhanor on”. Sitten se teki jotain uskomatonta: asteli veden ylitse meidän luoksemme. Siinä se nyt oli. Meidän edessämme. “Taisteloon nyt menemme me. Aseet, ruoka?” Rhanor kysyi. “On”. “Lähtekäämme me taisteloon nyt”, se sanoi majesteettisesti.

Taas me vain kävelimme ja kävelimme ja kävelimme monen päivän ajan. Rhanor tuntui tietävän reitit jopa paremmin, kuin Luna. Se kierähteli, joskus hypähteli ja joskus nosti karvaisen kätensä pysähtymisen merkiksi. Sen kuulo- ja hajuaisti oli erinomaisen hyvä. Se oli myös oikein näppärä keihään kanssa. Minä ja Luna olimme nähneet, kun Rhanor heitti keihästä yli sadan jalan päähän kettua. Saimme siitä hyvän paistin.

Alkoi näkyä tuttuja seutuja. Ryömimme hiljaa korkealle kukkulalle tähystämään kastehelmeä. Veren perimät olivat muuttaneet sinne, koska siellä oli parempi kasvusto ja suurempi kylä. Vaikkakin vielä hieman palanut. Olimme keränneet mukaan lisää sarveisia ja haltioita, joiden oli onnistunut paeta kylästä. Olimme piirittäneet koko kylän. Antaisin merkin, kun hyökkäisimme: neljä koputusta onttoon keloon.

Aloin nousta ylös. Nyt. Kop-kop-kop-kop. Kaikki ryntäsivät täyttä päätä kylään keihäät ja miekat tanassa. Näköjään Kastehelmen uudet asukkaat olivat jollain tapaa varautuneet hyökkäykseen, sillä taloista rynnisti sotilaita varustukset päällä. Minä ja muut jousiampujat jäimme kukkuloiden päälle ampumaan. Tapoin kolme sotilasta ennen kuin kimppuuni hyökkäsi yksi takaapäin. Minulla oli vain puukko. Sotilas sai kaadettua minut. Olin alakynnessä. Yhtäkkiä hän lyyhistyi viereeni. Luna hymyili minulle pienen matkan päästä. Otin nuolen sotilaan ohimosta ja ammuin. Tharlic oli tullut taistelemaan. Hän oli tappanut jo monta miestä. Yhtäkkiä hänen mieleensä tuli hyökätä jousiampujien kimppuun. Tharlic rynnisti juuri sille kukkulalle jolla Luna oli. Häntä koetettiin ampua mutta turhaan. Hänellä oli kilpi. Hän tappoi monta miestä. Yhtäkkiä Tharlic pysähtyi. “Luna”, hän kähisi. “Oletko se sinä, lapseni”. “Et ole enää isäni”, Luna sanoi. Hän perääntyi, kun Tharlic tuli lähemmäs. “Sinusta on tullut liian raju. En voi elää enää tuollaisen kanssa”, Luna sanoi. Joku Surmanlehvien jousimiehistä oli kiertänyt kaukaa Lunan taakse ja oli valmiina ampumaan. Jouseni oli jo ampumavalmiudessa ja tähtäsin jo. Ammuimme samaan aikaan minä sotilasta ja sotilas Lunaa. Luna ehti vain kääntää päätään ennen kuin nuoli lävisti hänen olkapäänsä. Luna voihkaisi ja kaatui maahan. Huusin kurkku suorana Lunan nimeä. Silmäni kostuivat. Nuoleni oli lävistänyt sotilaan. Ammuin kaksi nuolta Tharlicia päähän ja juoksin Lunan luo. Nykäisin nuolen hänen olkapäästään ja laitoin muutaman tammenlehden tyrehdyttämään verenvuodon. Ne olivat sekunnissa punaisia. Ensin vain nyyhkin, mutta sitten tunteeni vyöryivät päälleni, kuin kivet. Raivostutti sotilas, joka oli ampunut Lunaa. Vihasin kaikkia Surmanlehviä, ihan kaikkia. Mutta sitten kaikki tunteeni yhtyivät yhdeksi: suruksi. Itkin, itkin vuolaammin, kuin koskaan. Kyyneleeni tipahtelivat Lunan olkapäälle. Olkapää alkoi hehkua kultaa ja vaaleansinistä. Itkuni lakkasi. Nyyhkytin vielä vähän. Huomasin olkapään olevan terve. Luna avasi silmänsä. Aloin taas itkeä. Mutta nyt en itkenyt surusta, vaan ilosta. Rutistin Lunaa niin kovaa, että sain kaikki tunteeni rauhoitettua. “Älä jätä minua enää. Älä jätä minua enää koskaan”, sanoin. Hänkin halasi minua, muttei sanonut hetkeen mitään. Hän vain katsoi minua. Sitten hän sanoi: “En, en jätä”. Sitten me kävelimme kylään.

Koko kylä oli siivottu ja korjattu. Minä ja Luna elelimme rauhallista elämää yhdessä. Meillä oli yhteinen talokin, jossa oli hieno kukkapenkki. Ja siinä kukkapenkissä oli orvokkeja, lempikukkiani. Kävimme joka toinen päivä metsästämässä riistaa. Osa sarveisiatakin oli muuttanut Kastehelmeen. Suurimmasta osasta niistä oli tullut maanviljelijöitä. Ei ollut enää sotia. Viimeisimmät Surmanlehvät olivat liittyneet meihin. Toivon vain, että elämä pysyy tällaisena, rauhallisena.

Petrus Paananen, Tupos

Nuorten sarja (13-17 v.): 1. sija

Korvapuustien tuoksua

Tiedätkö millaista on olla sokea?

Minäpä kerron.

Herätyskellon kimeä ääni herättää minut uuteen päivään. Juuri siinä unen parhaassa kohdassa, niinkuin aina. Olisi maailman parasta sulkea silmät ja jatkaa pakoa suurelta olennolta, jolla oli jostain syystä henkilökohtaisen lääkärini matala miesääni. Et kuullut väärin. Minulla todellakin on ikioma lääkäri siinä, missä ikäisilläni puhelin.

Äitini kuitenkin kuuli herätyskelloni, koska puisten portaiden narahtelu kuuluu koko ajan yhä lähempänä huonettani. Sitä seuraa oven tuskin kuuluva avaus ja epävarma “Sera, oletko hereillä?”

Oikea nimeni on Seraphina. Kaunis nimi, vai mitä? Mutta ei ilman taka-ajatusta. Se nimittäin tarkoittaa “tulen enkeliä”. Älkää ihmetelkö, sillä isäni on suuri fantasiakirjojen ja kaiken muun monimutkaisen ystävä.

Mutisen äidille jotain epämääräistä, mutta se taitaa riittää hänelle varsin hyvin, koska minut autetaan ylös ja kohta olen täysissä pukeissa valmiina aamiaiselle.

On todella hauskaa kuvitella, millaiset vaatteet minulla on päälläni. Voisivatko ne olla jossain kauniissa kirkkaissa väreissä? Tai sitten vaaleissa sävyissä, jotka saisivat minut näyttämään söpöltä ja viattomalta? En ole ikinä nähnyt mitään värejä. Oikeastaan, en ole ikinä nähnyt yhtään mitään. Se ei häiritse juurikaan mielikuvitustani, mutta kaikkea muuta kyllä.

Olen liian painava äidin kantavaksi, joten isäni tulee raskain, äänekkäin askelin auttamaan. Ei mene pitkään, kun olen jo pöydän äärellä istumassa vahvan kahvin tuoksun ympäröitymänä. Isä ja äiti kävelevät vielä hetken ympäri keittiötä, kunnes kaikki istuvat pöydän ääressä, ja kepeä, aamuinen juttelutuokio alkaa isäni rapistellessa samalla jokapäiväistä Päivän Sanomaansa.

Kuvittelen vanhempani heidän äänensä perusteella. Isällä on matala, todella voimakas ääni. Jos en tietäisi hänen työskentelevän maailman tavallisimpana rakennustyömiehenä, Voisin yhtä hyvin kuvitella hänet poliisipäälliköksi. Hänessä on selvää johtajan ainesta, ja sen tietävät kaikki. Äidilläni taas on korkea, eloisa ääni, joka osaa olla niin lempeä, että silmiin nousee kyyneleitä. Äidistä suorastaan huokuu elämä ja valo. Hän on valokuvaaja, todella hyvä sellainen. Hänen töitään ylistetään koko ajan ja kaikkialla. Olisi upeaa nähdä edes yhden niistä.

Isäni kysyy kuulumisia. Ihan kuin yhden yön aikana koko elämäni voisi kääntyä ympäri. Mitä järkeä edes on kysyä mitä kuuluu, jos poliittisesti ja oikeaoppisesti voi vastata vain yhdellä tavalla, hyvin. Ihmisillä ei taida olla oikein muita vaihtoehtoja kuin voida hyvin joka ikinen päivä. Isäkin näköjään ymmärtää sen, koska hän ei jää odottamaan vastaustani, vaan vaihtaa aihetta kertomalla meille päivän tärkeimmät uutiset, joissa ei oikeastaan, pienessä kaupungissamme tapahdu ikinä mitään.

Maukkaan, ja ihan varmasti myös todella upean näköisen aamiaisen jälkeen äitini saattaa minut sohvalle ja käperryn kuuntelemaan musiikkia. Oikeastaan tunnen pienen talomme sen verran hyvin, että pääsisin sohvalle itsekin, mutta sen jälkeen, kun löin polveni isoon puiseen kaappiin, enkä päässyt kävelemään kunnolla pariin päivään, äidillä on pakkomielle saattaa minut kaikkialle. Olen yrittänyt selittää hänelle monta kertaa, ettei se ole niin vaikeata. Yrittäkää itse sulkea silmät ja kävellä ympäri huonetta. Tai jos heräät yöllä vessaan ja yrität suunnistaa sitten takaisin sänkyyn? Kyllä sinä loppujen lopuksi päädyt sinne minne pitikin. Miten minun sokeus muka eroaa siitä? Sen lisäksi, että olen ollut sokea koko elämäni ja minulla on paljon enemmän kokemusta.

Huokaisen, ja keskityn kuuntelemaan musiikkia. Saatat luulla, että olen kirottu vammaisuuteni takia, mutta kukaan ei näe, miten paljon hyviä puolia siinä on. Minä osaan nauttia. Nauttia täysillä. Nauttia musiikista, jonka kuulen, lintujen laulusta, ja kanelipullien tuoksusta. En ole ikinä ollut huvipuistossa, taikka nähnyt äitini kehuttuja valokuvia. En ole nähnyt aurinkoa tai sadetta. Mutta ne ovat vain pieni, mitätön osa kaikesta mahdollisesta. Eikä mikään vedä vertoja musiikille.

Lounaan jälkeen äiti saa päähänsä idean, että olisi mahtavaa mennä piknikille läheiseen puistoon. Ulkona on kuulemma ihana, aurinkoinen ja lämmin kevätsää. Minulla ei ole mitään ajatusta vastaan. Ei minulla parempaakaan tekemistä ole. Isä kuitenkin valittaa, että hänellä on hommia tehtävänä, ja pitäähän se ullakkokin näköjään siivota. En sano mitään, mutta tiedän, että heti kun ovi sulkeutuu takanamme, isä menee sohvalle pitkälleen ja asettuu lukemaan Sormusten herraa kymmenettä kertaa. Sormusten herra on isän ehdoton ykkönen kaikista kirjoista ja olen saanut kuulla kaikista yksityiskohdista ja juoneenkäännöksistä kymmeniä kertoja. Mutta on kuitenkin todella vaikeaa päästä tarinaan mukaan kun ei ole itse lukenut sitä.

Niinpä lähdemme äidin kanssa kahdestaan.

Piknikit äidin kanssa ovat parhaimpia juttuja mitä voi kuvitella. Äiti ottaa aina mukaan korinsa, josta leijuu nenääni mansikoiden ja makeiden leivonnaisten tuoksu. Sitten, kun saavumme perille, asetumme yleensä makaamaan varjoon, ja minun syödessä leivonnaisia, äiti avaa jonkun jännittävän kirjan, ja rupeaa lukemaan minulle ääneen. Lukeminen on yleensä todella hidasta, koska äiti pysähtyy selittämään minulle, miltä tietyt asiat näyttävät. Rakastan äidin kärsivällisyyttä. Hän jaksaa kerta toisensa jälkeen pysähtyä ja selittää minulle monimutkaisiakin juttuja. Joskus äiti taas alkaa keksiä itse tarinoita. Se onnistuu häneltä niin helposti ja luontevasti, etten oikeasti aina tiedä, lukeeko hän kirjaa, vai keksiikö hän tarinansa itse.

Meidän lähestyessä puistoa, tavalliseen hitaaseen ja varovaiseen tahtiin, alan kuulla lasten naurua ja kenkien juoksua. Askeleiden tiheys antaa ymmärtää, että pienet, ehkä viisivuotiaat lapset leikkivät jotain juosten. Ehkä hippaa? Taas yksi asia, jota en ikinä pääse kokemaan. Kello on vielä sen verran, että minun ikäiseni ovat koulussa. Minulla on aina ollut kotiopetus, vaikka lähikoulussamme onkin erityisluokat. En tiedä tarkalleen syytä, miksen ikinä mennyt sinne. Äiti on aina mutissut jotain koulukiusaamisesta. Minusta kuitenkin tuntuu, että äiti haluaa pitää minut lähellä itseään ja huolehtia, että minulla on aina kaikki kunnossa. Ei sillä, että minua haittaisi nykyinen järjestys. Minusta on ihanaa viettää aikaa äidin kanssa.

Käveltyään hetken puiston halki, pysähdymme paikkaan, josta lasten huudot kuuluvat vain vähän, ja lintujen laulu voimistuu. Äiti ohjaa minut istumaan pehmeälle viltille. Paikan viileys ja kevyt tuulen puhallus kertovat meidän olevan varjossa. Äitikin istuutuu, ja yritän löytää hänen jalat päälläni päästäkseni nojaamaan niihin. Samalla äiti avaa korinsa ja nenääni tunkeutuu korvapuustien tuoksu. Olen maistanut monia äidin tekemiä leivonnaisia, mutta korvapuusteja hän ei ole tehnyt vielä ikinä. Tartun innokkaasti äidin käteeni ojentamaan korvapuustiin, ja haukkaan jättimäisen palan. Niin jättimäisen, että se hädin tuskin mahtuu suuhuni ja joudun ponnistamaan nieltyäkseni sen. Taivaallista. Voisin syödä pelkästään näitä koko lopun elämääni.

Äitini näkee nautintoni, koska kuulen hänen naurahtavan huvittuneena. Voisin kieltäytyä mistä tahansa leivonnaisista nähdäkseni äidin hymyn ja kirkkaat, ilosta tuikkivat silmät. Äiti ojentaa vielä yhden korvapuustin, ja ottaa sitten käteensä kirjan. Kuulen hänen selaavan sivuja ja etsivän

tiettyä kohtaa. Kun minä sitten haukkaan taas uutta, koko ajan maukkaampaa palaa, hän aloittaa lukemisen.

En muista nukahtaneeni. Jossain vaiheessa vaan aloin nähdä taas kummallisia olentoja ja satumaisia maisemia. Herätessäni äiti siveli hellästi kättäni rauhallisin liikkein. Se tuntuu ihanalta. Nostan pääni ylös sinne, missä ajattelen äidin olevan, ja kuiskaan ‘’Huomenta’’. Äiti naurahtaa kevyesti ja minä käännyn kyljelleni ja jatkan äidin lukemisen kuuntelua.

Kello lähestyy äidin mukaan jo viittä, eli on aika lähteä kotiin. Nousen haluttomasti ylös, ja äiti pakkaa tavarat. On todella epäreilua, että äiti joutuu tekemään sen yksin. Kunpa voisin auttaa häntä. Minä vain seison avuttomana ja hyödyttömänä vieressä ja odotan. Äitiä se ei näytä haittaavan yhtään, koska hän alkaa hyräillä lapsuuden lempilauluani Sininen uni. Äiti lauloi sen minulle aina ennen nukkumaanmenoa. Joka ikinen kerta, ihan sama miten vaikea päivä hänellä oli, hän tuli viereeni istumaan sängyn reunalle ja lauloi hiljaisesti. Muistot nostattavat ilon ja hellyyden kyyneleet silmiini ja hymyn huulilleni. Äiti keskeyttää puuhansa ja tulee halaamaan minua. Rakastan yhteisiä piknikkejämme.

Kävellessämme kotiin aloitan itse keksimäni tarinan. Olen kehitellyt sitä viikkoja. On todella vaikeaa muistaa koko juoni yksityiskohtineen, kun ei pääse kirjoittamaan sitä mihinkään. Äiti kuuntelee keskittyneenä ja hiljaa. On ihanaa puhua noin hyvälle kuuntelijalle.

Minun lopetettuani hän on hetken täysin hiljaa, ja kysyy sitten “Mitä jos kertoisit tarinan, jossa sinä olet päähenkilö? Kertoisit itsestäsi? Miten aloittaisit?”

Kysymys pistää minut pohtimaan. En ole ikinä ajatellut, että voisin kertoa jollekin itsestäni. Hetken mietittyäni vastaan “Minä kysyisin Tiedättekö te, millaista on olla sokea? Ja sitten minä kertoisin”.

Ariana Koshara, Helsinki

Nuorten sarja (13-17 v.): 2. sija

Papan muistolle

Pappa

minä kirjoitan sinulle nyt, vaikka tiedän, ettei tätä kirjettä postiteta mihinkään. Silti tuntuu oikealta kirjoittaa – niin kuin ennen, kun istuin vieressäsi keittiön pöydän ääressä ja sinä kuuntelit, kun kerroin hiljaa keksimiäni tarinoita, ja nyökkäilit välillä. Kun ajattelen sinua, mieleen ei tule vain yksi muisto. Niitä tulee monta, kuin pieniä valokuvia, jotka leviävät pöydälle yksikerrallaan vierekkäin. Jokaisessa niissä olet sinä, ja joissakin vieressä minä.

Muistan joulun ajat kaikkein kirkkaimmin. Keittiössä tuoksui aina piparitaikina. Taikina oli kylmää ja vähän kovaa, ja minä yritin kaulia sitä väkisin suoraksi, vaikka siitä tuli usein enemmänkin kummallisen muotoinen kartta kuin tasainen levy. Painoimme muoteilla tähtiä, sydämiä ja joskus sellaisia muotoja, joita kukaan ei oikeastaan tunnistanut. Jauho pöllysi pöydällä ja taikinaa katosi välillä suuhun enemmän kuin pellille. Ja joka joulu koristelimme kuusen yhdessä. Olit se, joka sanoi, ettei koristelulla ole niin väliä. Pääasia että se on pystyssä. Niinpä minä sain valita koristeet ja laittaa ne mihin halusin.

Kun valot syttyivät, kuusi näytti aina vähän taianomaiselta. Pelasimme myös paljon Unoa. Kortit sekoittuivat pöydällä ja sinä virnistit aina vähän salaperäisesti, kun tiesit voittavasi. Kun joku joutui nostamaan monta korttia, sinä nauroit ja sanoit: “Peli on peliä.” ja “Näe sie”, joka kuulosti mielestäni hassulta, mutta olin tottunut kuulemaan sen sinun suustasi.

Mummolan takaterassilla teimme vohveleita. Taikina roiskui kulhoon ja vohvelirauta sihisi kuumana. Sinä kaadoit taikinaa varovasti ja sanoit aina, ettei sitä saa laittaa liikaa. Silti joskus laitoimme. Silloin taikina pursui reunoista ja me vain nauroimme. Kun vohveli oli valmis, sen päälle tuli hilloa ja kermavaahtoa. Se oli aina vähän liian makeaa, mutta juuri siksi niin hyvää. Kesällä pilkoimme myös mansikoita purkkeihin. Punaiset marjat värjäsivät sormet ja keittiössä tuoksui kesä. Sinä leikkasit mansikoita rauhallisesti ja minä yritin pysyä perässä. Välillä joku marja katosi taas suuhun. Sinä katsoit ja sanoit muka vakavana:
“Jos kaikki syödään nyt, mitä purkkiin jää?” Mutta silmissäsi näkyi hymy.

Ja sitten oli mökki. Mökille mennessä maailma tuntui aina vähän suuremmalta ja rauhallisemmalta samaan aikaan. Joki oli leveä ja hiljainen, ja vene odotti rannassa. Kun työnsimme veneen veteen, se keinahti kevyesti. Sinä käynnistit moottorin ja vene lähti liukumaan veden pinnalla. Tuuli tuntui kasvoissa ja joki kimalteli auringossa. Minä istuin veneen keulassa ja katselin ympärille. Silloin tuntui, ettei ollut kiire mihinkään. Oli vain vesi, kesä ja se, että olimme yhdessä.

Pappa, nyt kun ajattelen näitä hetkiä, ymmärrän että ne olivat enemmän kuin tavallisia päiviä. Ne olivat meidän yhteistä elämäämme – pieniä hetkiä, jotka rakensivat muistoja yksi kerrallaan. Piparien tuoksu.
Uno-kortit pöydällä.
Joulukuusen valot.
Pyöräretket kesätiellä.
Vohvelit mummolan terassilla.
Mansikoiden punaiset kädet.
Ja vene, joka kulki hiljaa joen yli.

Ne kaikki ovat yhä mielessäni

Ikävä kulkee hiljaa, kuin pyörän renkaat soratiellä, kun ilta laskee puiden taakse ja ilma tuoksuu menneeltä kesältä. Muistan, kun poljit pyörällä edelläni, nauraen yli olkasi huusit “Kohta sinä ajat ohi, mutta älä vielä kiirehdi!” Ja minä en kiirehtinyt, koska oli turvallista olla takanasi, kun maailma vielä mahtui välillemme. Syksyisin pelasimme Uunoa, ja sinä annoit minun voittaa – tai ehkä et, ehkä olin oikeasti hyvä, mutta katseessasi oli aina pieni hymy, sellainen, joka kertoi, että voitto ei ollut kortit, vaan hetki, joka pysyi, vaikka peli päättyi. Ja sitten joulu. Piparitaikina sormissa, keittiö täynnä jauhopilveä ja naurua. Sinä sanoit, että piparit pitää leipoa sydämellä, ja siksi meidän pellillämme oli aina vähän vinot, mutta maailman parhaat sydämet. Kun kuusi kasattiin olohuoneeseen, sinä asetit tähden latvaan – aina yhtä tarkasti, kuin se olisi ollut tärkein tehtävä maailmassa. Ja ehkä olikin, sillä siinä hetkessä mummila muuttui taivaaksi. Aina kun joulu lähestyy, tuuli kantaa pipareiden tuoksun, ja minä tunnen sinun olevan siinä, jossain kynttilän valossa, hiljaa hymyillen, niin kuin ennenkin.

Ikävä on joskus raskas, pappa, mutta se on täynnä sinua - Pyörien suhinaa, korttien kilahduksia, piparitaikinan makeaa tuoksua, ja tähden loistoa kuusen latvassa. Sinä olet yhä osa kaikkea hyvää, ja vaikka et enää ole tässä, minä tiedän, että rakkaus, jonka annoit, ei katoa – se vain vaihtoi muotoaan, ja asettui minuun asumaan.

Ja kun mietin vielä lisää, muistan myös ne aivan tavalliset hetket, jotka eivät silloin tuntuneet miltään erityiseltä. Mutta nyt ne ovat kaikkein tärkeimpiä. Muistan, kuinka joskus vain istuimme pihalla. Aurinko paistoi lämpimästi ja ilma tuoksui kesältä. Sinä katselit ympärille rauhallisesti, aivan kuin olisit tuntenut jokaisen puun ja polun. Minä saatoin kertoa sinulle kaikenlaista – koulusta, kavereista tai siitä, mitä olin juuri oppinut. Sinä kuuntelit aina tarkasti. Et keskeyttänyt, et kiirehtinyt minua. Välillä sanoit vain: “Vai niin.” Mutta siinä pienessä vastauksessa oli silti tunne, että minua kuunneltiin oikeasti.

Nyt kun ajattelen kaikkea, ymmärrän että se oli yksi tärkeimmistä asioista, joita opetit minulle. Yhdessä oleminen ei aina tarvitse sanoja. Riittää, että ollaan samassa paikassa. Pappa, kaikki ne hetket ovat jääneet minuun. Ne ovat kuin pieniä valoja muistoissani. Kun ajattelen niitä, tunnen saman lämmön kuin silloin. Ja joskus, kun jouluna tuoksuu piparit, tai kun pelaan korttipeliä pöydän ääressä, tai kun näen mansikoita kesällä torilla, sinä palaat mieleeni heti. Silloin tuntuu melkein siltä kuin olisit vielä siinä. Ehkä muistot tekevät sen. Ehkä ihmiset elävät edelleen niissä hetkissä, jotka he jättävät meille. Ja siksi minä muistan. Ja niin kauan kuin minä kerron niistä, pappa, meidän yhteiset kesämme ja joulut eivät katoa. Ne elävät edelleen – muistoissa, tarinoissa ja kaikissa niissä pienissä hetkissä, jotka muistuttavat minua sinusta.

Liinu Angeria, Kempele

Nuorten sarja (13-17 v.): 3. sija

Kulttuurin sydämessä

Hei, olen Kulttuuri! Olen kai ikivanha, mutta edes minä itse en tiedä todellista ikääni. Synnyin ensimmäisten ihmisten ja alkuvoimien kanssa, joten silmäni ovat nähneet paljon.

Asun muiden alkuvoimien, kuten Luontoäidin kanssa Salaisella vuorella. En voi kertoa teille siitä enempää. Meillä on pääsy kaikkialle ja kaikkeen. Ihmiset eivät kai näe meitä, joten suurimpia unelmiani on keskustelu tavallisen kuolevaisen kanssa.

Tiedän siis muista kaiken, mutta silti en tiedä, kuka itse olen. Olen jokaiselle jotain piirun verran erilaista. Olen värikästä, väritöntä. Liikkeessä, paikallaan. Ääntä, valon heijastuksia. Makeaa, suolaista. Kylmää, lämmintä. Ulkona, sisällä. Olen Kulttuuri. Olen kaikkialla, kaikessa.

Olen kyllästynyt olemaan itselleni vieras. Aion vihdoin selvittää, vastoin kaikkia sääntöjä ja asetuksia, todellisen minäni. Kuka MINÄ olen.

Matka kuolevaisten maailmaan ei ole pitkä. Uskon, että minua rangaistaan tästä rankasti, mutta en kestä enää epätietoisuutta. Epätodellisuutta. Muutun jossain matkan varrella ihmishahmoon. Ensin päätän ottaa hetkeksi nuoren opiskelijan kehon käyttööni. Koulussahan kai kulttuuri on eniten esillä?

MATKA ÄÄRETTÖMYYTEEN JA TAKAISIN

Seuraan ihmismassaa valkoiseen, kuutiomaiseen huoneeseen. En ole tottunut kulkemaan fyysisenä olentona, joten keskitän kaiken huomioni suorassa kävelemiseen.

Istun pöytään tilan etuosassa, ja muutamia opiskelijoita istuu läheisyyteen tummine silmänalusineen. He näyttävät kovin elottomilta. Miten kulttuurin ytimessä voi näyttää noin kuolleelta?

Taulun edessä seisoo nuorehko opettaja. En kylläkään juuri osaa arvioida ihmisten ikää.

-Suora on geometrian perusyksikkö. Kuvitelkaa, että tämä suora, jonka näette, jatkuu pitkälle taulun ulkopuolelle. Nyt kävelen suoraa pitkin äärettömyyteen, palaan lähtöpaikkaan, kävelen miinus äärettömään, hän tarinoi.

Seuraan opettajan yksinpuhelua jonkin aikaa. Joudun kuitenkin pian jatkamaan matkaa ehtiäkseni selvittää kaiken ennen, kuin Ylivoima huomaa poissaoloni.

Vapautan itseni pojan ruumiista ja livun hiljaa pois. Poika jää pöllämystyneenä tuoliinsa.

VÄÄRÄÄN AIKAAN

Koulurakennuksen viereisessä korttelissa tönöttää suuri ja jylhä rakennus. Se tuntuu kutsuvan minua, se taitaa olla oikea suunta tässä vaiheessa.

Siirryn rakennuksen suurille tammioville ja livahdan sisään ihmisten mukana. Rakennuksen sisäpuoli on käytännössä yksi iso sali. Sali on täynnä pitkiä penkkejä, joilla istuu siellä täällä muutamia ihmisiä. Isoissa ikkunoissa on haaleita mosaiikkikuvia hohdokkaista tilanteista. Korkeaan kattoon on maalattu lisää tarinoita, ja kattokruunut pyörivät hissukseen ilmassa.

Pääsen salin etuosaan, ja yhtäkkiä kumea kello alkaa soida. Eteen kävelee valkoiseen pukeutunut nainen. Takaovet nitisevät auki ja hiljainen, melankolinen musiikki korvaa kellon kuminan. Neljä mustaan verhoutunutta miestä kävelee hitaasti käytävää pitkin kantaen vaaleanruskeaa arkkua. Heidän perässään seuraa lisää vakavakasvoisia ihmisiä.

Poistun samaa tietä takaisin ulos. Minun ei kuulu olla täällä, ei nyt. Rakennuksessa ja tilaisuudessa piilee vahva kulttuuri, jota mieluusti tutkisin lisää, mutta aistin, ettei tämä hetki ole minua varten.

SAMASSA TALOSSA, ERI AJASSA

Leijun kadun yllä eteenpäin tietämättä, mitä tehdä, minne mennä. Yhtäkkiä kuulen edessäpäin pauhaavan rajun, todella erilaisen musiikin. Erilaisen äskeiseen verrattuna, siis.

Vauhtini kiihtyy, sopeutuu musiikin tahtiin ja saavun hetkessä punaisen tiilitalon luo. Pääsen sisään kotiin avoimesta ikkunasta. Talossa haisee ummehtuneelta. Alakerrasta kuuluu basson jyskettä, joten tieni johtaa portaikkoon. Alakerta on täynnä nuoria, violetti valo väikkyy joka paikassa.

Seuraan villiä menoa; juomia valuu kurkuista alas ja keskustelut punoutuvat toisiinsa. Huomioni kiinnittyy kuitenkin hiljaiseen rapinaan yläkerrassa.

Leijun katon läpi yläpuolellani olevaan huoneeseen. Sängyllä lojuu nuori tyttö ponnihäntää kiinnittämässä. Huoneen seinille on liimattu paljon julisteita, kai jalkapalloon liittyviä. Tytöllä on yllään shortsit ja vihreä lyhythihainen paita.

Otan tytön kehon itselleni, mutta tyttö onkin voimakkaampi kuin oletin. Hän ei anna minun ohjata kehoaan, vaan kävelemme ulko-ovelle ja siitä ulos. Tyttö tai minä tai me molemmat nappaamme turkoosin polkupyörän telineestä ja lähdemme matkaan suuri urheilukassi olalla.

LUOPUMINEN JA EPÄTOIVO

Huomaan sen. Ylivoiman lähestyvän olemuksen.

-Tiedät hyvin, ettei näin tehdä! Palaa heti kotiin ja kerro, mitä oikein ajattelit!
-Anteeksi, Ylivoima. Anteeksi niin paljon. Halusin vain tietää, kuka todellisuudessa olen, itken häpeissäni luojalleni, suojelijalleni.

-Saitko vastauksia?

-En! Olen vain entistä enemmän solmussa!

Ylivoima neuvoo lempeästi. -Odotan sinun palaavan vuorelle rauhoituttuasi. Menen edeltä, saat setviä ajatuksiasi rauhassa.

Olen ollut niin kauan itselleni vieras. Enkö todella löydä koskaan vastauksia? Luulin, että vihdoin olisin valmis. Vaan ei.

PELASTAJA

Istun jalkakäytävän kynnykselle kyyneleet silmissäni, edelleen ihmishahmossa. Pitkät vaaleat hiussuortuvat kastuvat ja sotkeutuvat kyynelistä, en edes ajattele tyttöä, jonka ruumiissa olen.

-Mitäs sinunlaisesi nuori kaunis ihminen siinä maantien tomussa itkeä kyyköttää?

Nostan katseeni maasta, ja näen harmaatukkaisen, ryppyisen naisen. Hän on hyvin kaunis, ja tunnen lempeyden hänen ympärillään.

-Mistä tiedän, mitä olen? Milloin olen valmis? mumisen naiselle, joka istuutuu viereeni.

-Olet vai itseäsi varten, joten olet juuri sitä, mitä koet itse olevasi. Ja mitä valmiuteen tulee, en usko, että kukaan on koskaan täysin valmis.

Istun naisen vieressä kauan, vaikka aika vyöryykin ylitsemme luotijunan lailla.

-Kiitos. Kiitos tuhannesti, huokaan noustessani ylös. Ojennan käteni maassa istuvalle pelastajalleni, ja hän tarttuu siihen sirolla, hauraalla kädellään.

Lähdemme eri suuntiin. Jätän käyttämäni ruumiin sen oikealle omistajalle, ja leijun hiljaa kotiin.

Lyhyellä matkalla kertaan oppimaani:

-Olen kaikkialla, kaikessa. Ikuisesti muutoksessa.

Isa Vaneeckhout, Oulu

Aikuisten sarja (18-64 v.): 1. sija

Tekniikkalaji

Timo ajoi pakettiautoa etukumarassa.

Käännyttiin Jännetieltä kolmikerroksisten kerrostalojen pihalle. Timo ajoi rappukäytävän eteen. Kerran samassa kohteessa oli oikean etupyörän alle juossut pihapuusta orava. Se tuntui itsemurhalta, se että se sai jättäydyttyä niin hitaasti ajavan auton alle. Ehkä sille tuli joku laskuvirhe sen hitauden takia. Tai sitten se tosiaan oli väsynyt elämäänsä niissä kolmessa pihamännyssä. Timo oli ollut vaisu koko aamupäivän, se oli herkkä eläinten kärsimyksille.

Nyt päästiin ilman murhia tai itsemurhia perille. Otin autosta suojapaperirullan, teippiä ja akryylimassapistoolin. Timo otti tasoitepurkin jämän, pari lastaa ja A-tikkaat. Noustiin raput puhumatta, Timo kaivoi pitkässä ketjussa olevasta nipusta oikean avaimen.

Tyhjä yksiö, joitain nauloja ja ruuveja seinissä, muovimatto ja listat asialliset. Samoin muutamat ovet ja niiden karmit asialliset, ei tarvinnut tehdä mitään. Pistorasiat ehjät ja normaalilla tavalla likaiset. Katossa oli pari propattua ruuvia.

Timo poltteli tupakkaa ja kävi välillä karistamassa lavuaariin.

Timo poltteli tupakkaa ja kävi välillä karistamassa lavuaariin.

- Hjoo-o.
- Mites käydään?
- No ei mitenkään. Ihan roskiskamaa koko kämppä.

Timon työnteko alkoi aina näin.

- No. Mitäs tässä ihmettelemään, suojaa sä lattia ja listat ja ota noi rasiat pois ja laita likoomaan.
- Mihin mä ne laitan?
- Laita vaikka suuhus. Keittiön lavuaariin tietty. Ja jos sä katkot sitä maalarinteippiä listoihin, mä vedän sua turpaan.
- Joo.

Puhuessaan Timo oli noussut tikkaille, avasi kattoon propattua ruuvia hieman, otti vasaran lenkistä, väänsi ruuvin proppuineen irti, rapsautti sormellaan irtoavat muruset pois ja pursotti reikään akryylimassaa. Se sylkäisi etusormeensa ja tupsutteli massan samalle röpelökuviolle kuin muun katon. Sitten se pyyhkäisi sormen housuihin, tuli alas, siirsi tikkaat seuraavan ruuvin alle ja teki tälle saman.

Kiinnitin lattialistoihin maalarinteippiä tarkalleen seinän ja listan yhtymäkohtaa pitkin. Ylimääräinen osa teipin leveydestä tuli listan reunan yli. Availin teippiä reilun metrin pätkän kerrallaan, siirryin toinen polvi maata, toinen rintaa vasten ja kiinnitin teipin tarkasti ja nopeasti koko matkaltaan. Lopuksi varmistin kiinnittymisen vetämällä peukalolla listan päältä.

Nurkkaan tullessani katkaisin teipin tarpeeksi tarkasti, niin että ikkunaseinän listalle laitettava uusi teippisoiro peitti myös viereisen listan viimeisen sentin matkalta. Patterin alta piti pyyhkäistä listan pinta pölystä puhtaaksi, muuten teippi ei kiinnittynyt. Rättiä ei tarvittu, sopivalla painolla tehty pyyhkäisy sormella riitti. Kun listat suojasi näin, seinä tuli maalattua tarkasti alas asti ja listan päälle ei päässyt valumaan maalia teipin alta.

Urakan jälkeen listateipit sai irti yhtenäisellä vedolla. Jos teipit katkoi pätkiksi, niitä sai rapsutella irti tuskastuttavan kauan.

Laskin suojapaperirullan maahan ja potkaisin kevyesti vauhtia. Rulla pyöri ikkunaseinää kohti ja levitti mennessään ruskean väylänsä lattialle. Seinään osuttuaan se pomppasi kevyesti taaksepäin. Tallustelin paperia pitkin ja pysäytin peruuttavan rullan jalallani, avasin sen verran,

että mitta täsmäisi ja pyyhkäisin mattoveitsellä poikki. Pyöräytin paperikaistan ylösalaisin, etteivät sen päädyt kävisi kääntymään, mallailin sen paikoilleen ja mittasin ja katkaisin samalla lailla seuraavan palan. Kun lattia oli peitossa, kiinnitin reunimmaiset kaistat teipillä listan vierestä lattiaan, ja viereiset kaistat toisiinsa.

Timo oli siirtynyt seiniin, irrotti nauloja ja avasi vähiä halkeamia. Pian alkoi kuulua tasoituslastan raapivaa ääntä. Tasoitetta lastaan, seinään, toisella lastalle yli ja pari pyyhkäisyä. Tunnin kuluttua katto ja seinät oli käyty läpi, minä suojasin vielä ovenkarmeja. Timo sanoi käyvänsä ostamassa maalit, lähti niine hyvineen.

Oikaisin selkää polvillani pysyen ja laskin kierroksia. Nousin, siirryin ikkunan luokse ja tuijotin. Mitähän mistään tulee? Miten mistään voisi tulla mitään? Aivot tarjoilivat taustakohinaansa tuijotuksen sekaan.

Puolen tunnin kuluttua rapun ovi kävi ja kalahtelusta ja ähinästä päätellen Timo kantoi molemmissa käsissään 18 litran maalipönttöä. Avasin oven valmiiksi, Timo laski toisen pönkäksi ovelle ja toisen eteiseen. Käveltiin alas, otettiin autosta jatkovarret, rissat, pari pensseliä ja tuotiin ne ja loput kaksi maalipyttyä ylös.

- No ni aletaas hommiin.
- Mistä ekaks?
- Ihan sama eihän täällä oo käytännössä ku yks katto. Vedä sä mulkkurissalla rajat ni mä tuun perässä.

Nostin maalipurkin kädet koukussa rintaani vasten ja ravistelin sitä hetken niin voimakkaasti kuin purkin painon puolesta pystyin. Laskin sen ja avasin kannen.

Laitoin A-tikkaan lähtöpisteeseen ja katsahdin ylös. Tosta lähtee. Ja siitä se lähti, lounastaukoon asti kestävä ralli. Maalasin pienellä, 10 cm leveällä pistotelalla seinän yläosan telan leveyden matkalta. Seinämaali rajattiin sentin-pari katonrajasta alaspäin ja sen takia seinän yläosan rantu piti maalata kattomaalilla.

Upotin rissan kärki edellä maaliin, käytin sitä purkin reunalla, käänsin kärjen ylöspäin samalla kun hyppäsin tikkaiden päälle. Löin liikkeessä olevan rissan seinään ja maalasin ripeästi vajaan parin metrin matkan. Katsoin, ettei maalia jäänyt paksusti rajalle, tulin samalla tikkaita alas, siirsin tikkaita, dippasin rissan ja nousin tikkaille. Kuljin samalla lailla ikkunaseinän, sitten keittiösyvennyksen kautta kohti toista seinää.

Timo lähti takaa-ajoon heti, kun olin saanut ensimmäisen seinän yläosan valmiiksi. Se veti jatkovarressa olevaa rissaa maalin pintaa pitkin, hieman painaen, samaan tapaan kuin olisi pyyhkinyt kenkiä kenkärallissa. Muutama veto ja rissassa oli niin paljon maalia kuin siihen sai ajettua. Rissa ylös niin kuin liikkeelle lähtevällä seiväshyppääjällä, matkalla pari pyöräytystä, ettei maalia tipu lattialle. Rissa liikkeessä kattoon, pitkiä vetoja eteen ja taakse. Kursorinen tasoitus, uusi satsi maalia, ylös ja kattoon. Reilun kahdenkymmenen minuutin päästä katto oli saanut maalin päälleen. Timo kävi sen kertaalleen läpi tasaisilla, koko katon mittaisilla vedoilla. Sain tehtyä eteisen ja makuuhuoneen kattojen alastuonnit ja kävin santapaperilla ohuet seinien paikkaukset läpi.

Työ lopetti eteenpäin piiskaamisen ja mieli alkoi hidastua lounaalle. Käytiin jossain teollisuusalueen ruokalassa.

Olo ei ollut lounaan jälkeen energinen, mutta kynnys aloittamiseen oli matala. Karmit oli suojattu, rissat valmiina odottamassa.

- Miten on, yritetäänkö vetää päivässä koko paska?
- Meneeks ylitöiks?
- Ei se ilman mee.

- No sitten ei, mun pitää olla ajoissa kotona.
- No mikäs siinä sitte.
- Ai niin ja huomenna mä joudun lähtee kahelta, Ainolla on neuvola. Mun pitää viedä.
- Ookoo.
- Ajelen autolla tänne ni voin lähtee täältä suoraan.
- No mikäs siinä sitte.

Säädin rajaustyynyä ja katsoin että sen renkaat olivat puhtaat ja pyörivät sujuvasti. Pyyhkäisin tyynyä kädellä tunteakseni mahdolliset kovettumat. Sudin maalia pensselillä rajaustyynyyn, otin lisää maalia pensseliin ja tasapainottelin tikkaille tyyny toisessa, painoin tyynyn seinää vasten, ajoin renkaat kattoon ja ajelin sitä edestakaisin, liikaa painamatta. Timo kävi pienellä rissalla karmien reunoja ja seinän alaosaa listan päältä läpi. Kun rajaukset oli tehty, se kävi maalaamaan seinää.

Puoli neljän jälkeen työhön tuli sellainen rako, että kannatti pistää pillit pussiin. Pesin rajaustyynyn, pensselin, rissat menivät pönttöön, kansi kiinni.

Neljän maissa istuttiin autossa.

- Parin tunnin työ sinne jäi. Tehään se huomenna ennen lounasta, käydään syömässä ja avataan ne Munkkivuoren kämpät.
- Joo.
- Kerran Närhisen kanssa vedettiin kämppä yhen päivän aikana.
- Mä en oo kuullu tosta vielä tänään.

Seuraavana päivänä ajeltiin kahden auton saattueena Jännetielle, Timo pakettiautolla edellä ja minä omallani perässä. Katto ja ensimmäiset seinät näyttivät hyviltä. Käytiin maalaamaan, minä rajasin, Timo teki pinnat.

Kävin irrottamaan listojen päällä olevia teippejä ja kiertämään suojapapereita lattialta rullalle. Kun rapsautti reunimmaisen kaistan irti, piti olla tarkkana, ettei se teipin irrotessa hypäyttänyt paperin päällä olevia hiontapölyjä vastamaalatulle seinälle. Timo kävi ruuvaamaan pesemiäni rasioita paikoilleen.

Käytiin syömässä. Lähdin suoraan sieltä hakemaan Ainoa päiväkodista. Olin hyvissä ajoin.

- Moikka likka.
- Tuliksä hakee mua nyt?
- Pitääksun vielä käydä vessassa?
- Eiku me käydään aina ennen ku me puetaan.
- Ai niin tietty.

Tuntui vieraalta ajaa kahdestaan outoon aikaan outoon suuntaan. Ainokin oli hiljaa, katseli takaikkunasta ulos.

- Oliko kiva päivä?
- Joo.
- Mitä teillä oli ruokaa?
- Emmä muista, jotain kiisselii.
- Söiksä reippaasti?
- Joo. Mut mä en tykänny siitä kiisselistä ni mä en syöny sitä.
- Aijaa.

Neuvola oli kolmannessa kerroksessa. Mentiin portaita. Odotushuoneessa oli muutamia vanhoja ihmisiä. Siellä oli myös lehtiä, tuoleja, pöytiä ja naulakko, ja hiljentävä valo- ja äänimaailma.

Neuvolan täti vaikutti kiltiltä. Aino katseli vakavana pöydällä olevia asioita ja vilkuili välillä tätiä ja katsahti pari kertaa minuun päin.

- Käytkö sä Aino päiväkodissa?
- Onko sulla siellä kavereita?
- Haluaisitko sä piirtää minulle jotain?

- Osaatko sä hyppiä yhdellä jalalla?

Ikkunan takana oli mänty ja siinä oksan haarassa jonkun linnun pesä. Varmaan variksen, sellainen sekava risumaja. Siitä tuli mieleen Perhepesä ja synnytysvalmennus. Se oli vahvistanut mielikuviani vähän kaikesta. Olisin mukana synnytyksessä, ottaisin vauvan kainalooni ja aloittaisin isyyden, joka muuttaisi kaiken.

- Käykös Aino jo potalla?
- Joo kyllä se käy, mutta yöllä sillä on usein vaippa.
- Nii mulla on vaippa jos tulee pissa.
- Melkein joka aamu se on kyllä kuiva, mutta me nyt on pidetty kun ei kai siitä haittaakaan oo.

Synnytys oli hirveän pitkä. Jotenkin se lopulta parkui itsensä maailmaan, Aino. Mira nosti sen vatsansa päälle, ja se tosiaan osasi mönkiä siitä tissejä kohti ja meni imemään sieltä maitoa, niin kuin se valmentaja vai kätilökö se oli, oli sanonut.

Mutta omat tuntemukseni sitä kohtaan olivat niin mitättömät ja erilaiset kuin mitä odotin, että sydämeni hakkasi kauhusta ja ihohuokoset tunkivat niskasta jäävettä ihon pinnalle. Katselin Miraa ja omia sukkiani, mutta en voinut katsoa Ainoa, pelkäsin ihan liikaa. Sitä jatkui ainakin kuukauden ajan ja kuukaudessa on 30 päivää ja päivässä mielettömän pitkiä tunteja. Vatsaani kirveli, olin niin totaalisen epäonnistunut.

Aina kun Mira lähti, Aino kävi itkemään. Ja minua pelotti. Mitä jos hermostun? Mitä jos menetän todellisuuden tajuni? Mira tulee kohta takaisin meidän luokse! Ennen pitkää on seuraava aamu ja herätään perheenä ja on turvallista. Mutta korvissa kaikuu ja tuntuu painetta, niin kuin joku laskisi näkymätöntä ämpäriä pään päälle. Ja niin minä, joka kuitenkin olen aina ollut kiltti ja harmiton ihminen, keskityn lopulta siihen, etten lyö tuota sitä. huutavaa pikku paskiaista! Etten ravista sitä. En koskaan lyönyt tai ravistanut, mutta häpesin sitä vauva-aikaa ihan kamalasti, ja sitä että pelkäsin.

- Mitä sä juot ruuan kanssa?
- Aino juo vettä tai maitoa.
- Ootko sä maistanu limua?

Aino aisti, että siinä kysymyksessä oli jotain ja vilkaisi minua.

- Joo on Aino saanut limua, viimeks serkun synttäreillä.
- Kyllä limua voi ottaa sillon tällön, mutta hampaat pitää muistaa pestä aamulla ja illalla.
- Mä pesenki mun hampaat.

Ehkä olisin päässyt helpommalla, jos se asia olisi selitetty niin, että ensimmäisten kuukausien aikana lasta pitää vain syöttää, pestä ja antaa nukkua. Se saa rääkyä pää punaisena, kunhan se on puhdas, kylläinen ja nukkuu silloin tällöin. Ei sitä tarvitse rakastaa, koska se ei ymmärrä siitä mitään. Tai sen se ymmärtää, ettei sitä vahingoiteta. Varmaan se isän rakkauden ensimmäinen askel on, ettei se tee sille lapselleen mitään pahaa? Ja sitten kun sen jotenkin tajusi, alkoi helpottaa.

Tai ehkä se helpotus tuli sitä kautta, kun tajusin, että vauvan takapuoli pitää pestä ja vaippa vaihtaa todella usein. Tai sen olin toki huomannut jo aiemmin, mutta tajusin sen, että se on konemaista ja siinä voi oppia vähän paremmaksi. Ja niin siihen pääsi käsiksi, siihen isyyteen.

Ajattelin sen ääriarvojen kautta. Jos kaikkein karuin suorite on sellainen, että kääräisee pökäleen vaipan sisään ja pyyhkäisee takapuolen jollain vaipan puhtaaksi jääneellä osalla, täytyy olla myös toinen ääripää. Huonossa ääripäässä takapuoli tulehtuu ja iho menee ennen pitkää sieltä täältä

rikki ja vauva kerta kaikkiaan sairastuu. Millaista on platinaluokassa?

- Niin onko?
- Anteeks mitä?
- Niin että oletteko huomanneet mitään ongelmia Ainon kuulossa tai näössä?
- Joo ei, anteeks, ei oo. Kuulee ja näkee hyvin.

Kävin jäsentämään sitä vaipanvaihdon platinaluokkaa ihopoimujen kautta. Niiden sisään jäävä kosteus ja lika on niitä, jotka saavat aikaan punoitusta ja ajan kanssa voimistuvaa ärsytystä. Opettelin ja paransin pesu- ja kuivaustekniikkaa ja huomasin, että punoitus ensin väheni ja sitten kokonaan poistui. Ilman mitään aineiden käyttöä.

Pesin takapuolen vaipanvaihdon yhteydessä ihan normaalisti, mutta tosi huolellisesti. Ajattelin, että yhdessäkin nivusen ihopoimun sisälle jääneessä nikareessa voi olla miljardi basillia valmiina hautomaan ihoa rikki. Opettelin hyvän pesuasennon, jossa Aino ei päässyt lipeämään ja jossa oma asento oli selkeä. Siirsin Ainon lavuaarin alta hoitoalustalle. Kuivasin ensin nivuset pyyhkeellä. Sitten painelin apteekista saatavalla Mesoft-puuvillataitoksella nivuset huolellisesti läpi. Avasin taitoksen ja sitten ihopoimun painamalla lonkkaa kevyesti auki. Painelin ihopoimun kuivaksi muutamalla painalluksella. Sama toiselle nivuselle. Käytin yleensä samaa taitosta, mutta käänsin sen ympäri.

Otin sitten vaipan käteeni ja heilutin sitä viuhkan tavoin nivusen välittömässä läheisyydessä. Ilmavirta kuivasi ihopoimun lopullisesti. Lopetin kuivaamisen vasta, kun poimu oli sisältä niin kuiva, että se tuntui sormenpäähän kitkattomalta. Kalibroin tuntuman omaa kyynärtaivetta vasten. Iho on täysin kuiva vasta, kun sormi ei yhtään hirtä siihen kiinni. Sitten vaippa päälle ja likka syliin.

Ennen pitkää alkoi tuntua siltä, että olin siinä hyvä, vaipanvaihdossa. Ja rupesin miettimään muitakin juttuja, nukuttamista, syöttämistä ja röyhtäyttämistä tekniseltä puolelta. Ja siitä tuli huomaamatta ehkä mukavaakin. Ja samalla se lapsi tuli tutuksi, se Aino.

- No onko isällä vielä jotain?
- Ei tässä kai mitään. Aino jostain syystä odottaa talvea kovasti.
- Ai, no kiva että joku odottaa. Mitä sä Aino siinä odotat?
- Ku isi sano, että se voi opettaa mut luistelemaan. Ja sit ku isi leikkii koiraa.

Antti Iho, Helsinki

Aikuisten sarja (18-64 v.): 2. sija

Hovi kokoontuu

Metsanian pienen, mutta horjumattoman kuningaskunnan hoviin saapui eräänä aurinkoisena päivänä joukko haltiakapinallisia, joiden kylvämä sekasorto oli ollut päänvaiva kuningas Horatiolle jo pitkään.

Tunnelma oli erittäin tiivis ja jokainen tätä historiallista tapaamista katsomaan saapunut ritari piti kättä jo valmiiksi puumiekkansa kahvalla siltä varalta, että sitä pitäisi käyttää. Kapinalliset olivat luopuneet aseistaan, luvanneet jättää magiansa linnoituksen ulkopuolelle ja esittäneet rauhanehtonsa.

”Ja sääkö oikeesti haluat, että mää suostun tohon?” kysyi kuningas ilkkuen ja olisi nauranut partaansa, jos hänellä sellainen olisi ollut. Hän haki tukea joukoistaan, joita myös huvitutti kuinka valmiita haltiat olivat hautaamaan sotakirveen nyt kun he olivat lipunryöstössä alakynnessä. Niin tyypillistä, niin kertakaikkisen tyypillistä.

”Joo tehän lupasitte muutenkin”, vastasi haltioista vanhin ja viisain, Jonathes, joka siirsi painon vasemmalta lenkkarilta oikealle ja nosti leukaansa. Jos tässä neuvottelussa tulisi otettua takkiin, hän haluaisi tulla muistetuksi ennen kaikkea urhona.

Muut haltijat seisoivat taka-alalla, mulkoilivat vihollisiaan kulmakarvat jyrkiksi mäiksi kaartuneina. Heidän pitkien lakanakaapujen alla piileskeli salaisia aseita, vieraasta ajasta ja paikasta tulleita vempaimia, joiden huhuiltiin olevan peräisin maata aikaa sitten asuttaneista hirmuliskoista. Niitä kyllä käytettäisiin, jos olisi tarve. Kaikki riippui Jonathesista. Jos hän luki tilanteen menetetyksi, hyödynnettäisiin varasuunnitelmaa välittömästi. Silloin salaiset aseet antaisivat välittömän etulyöntiaseman.

”Ei sun tarvi kuunnella niitä”, sanoi puolestaan hovin loitsija Jenathea, jonka kuningas oli heidän sisaruussuhteensa vuoksi joutunut korottamaan korkeaan arvoon, mutta jonka neuvoista hän kuitenkin hyötyi suunnattomasti: ”Nekin lupasi rauhaa jo aikaa sitten ja miten kävi!”

”Niin. Aivan totta”, Horatio myhäili: ”Lippu kuulu nyt tänne. Miksi meidän teitä pitäs kuunnella.”

”Siksi kun te ootte tehny väärin meitä kohtaan. Veitte lipun sillon, kun meistä melkein kaikki oli luokkaretkellä. Kai tajuutte kuinka epistä se on!”

Puhuja oli haltijoista nuorin, Ibradus II, joka oli tositilanteessa älyttömän nopea juoksemaan ja ajattelemaan. Hänestä kaavailtiin ennen pitkää Jonathesin mahdollista seuraajaa, kunhan hän vain vähän vanhenisi.

Hänen puheensa onnistuivat hiljentämään koko hovin. Kaikki vilkuilivat toisiaan, yrittivät arvata mitä tapahtuisi seuraavaksi. Lintu visersi puussa, aurinko porotti parhaansa mukaan puunlatvojen läpi. Jossain kaukana saattoi nähdä talon takapihan ääriviivat, mutta se oli osa jotain vierasta valtakuntaa, johon heistä kukaan ei halunnut matkustaa. Toisinaan huhuttiin suurista jumalhahmoista, joiden määräykset ja aikataulut säätivät kuulemma jokaista siellä tapahtuvaa asiaa. Kuinka karmivaa.

Lopulta kuningas päätti rikkoa hiljaisuuden. Hän oli juuri siksi valittu rooliinsa, että hän osasi neuvotella paremmin kuin kukaan muu heistä, luki paljon kirjoja ja osasi kertotaulutkin ulkoa. Joskus tosin kaivattiin kovempia toimia, mutta silloin hän yleensä luotti kuningaskuntansa rämäpäisiin ritareihin. Kauan aikaa sitten, viikkoa tai kahta aikaisemmin ja ennen tämän kaamean konfliktin alkua, Horation ja Jonathesin joukot olivat kaataneet lohikäärmeen metsän pohjoisilla kukkuloilla ja nauttineet yhteisestä voitosta. Ehkä muistutus heidän kansojensa yhteisestä historiasta voisi palauttaa rauhan tasapainon.

”Mitä jos vain istutaan hetkeksi ja syödään herkkuja. Ehkä se rauhottais meitä vähäsen.”

Ja kuninkaan ehdotus onnistui saamaan muutoksen aikaan kaikissa. Jännittyneet hartiat tipahtivat alas ja alkoi vapaa puheensorina. Kaatuneeseen puunrunkoon piilotetusta repusta tuotiin karkkia ja limsaa koko väelle, jota nautittiin sekä maalla istuen, että puumajassa roikkuen. Nämä hurjat pidot eivät olleet mitään verrattuna Horation edellisiin pippaloihin, mutta ne saivat nyt luvan kelvata. Uusi konflikti voitaisiin jopa välttää kokonaan tai edes lykätä tuonnemmaksi, kunnes kuningas olisi saanut vahvemman suunnitelman kasaan.

Haltijoille puolestaan tämä merkitsi mahdollisuutta diplomaattiseen suhteeseen, jota he olivat alusta asti toivoneetkin. Toki lipun menettäminen merkitsi paljon heille, etenkin symbolisessa mielessä, mutta he olivat perimiltään rauhaa rakastavaa kansaa. Sitä paitsi he tunsivat kuninkaan hovin jäsenet hyvin ja viettivät mieluummin heidän kanssansa aikaa kuin venyttivät jo mahdottomaan mittakaavaan paisunutta konfliktia entistä pidemmäksi.

Ennen kaikkea tuossa hetkessä oli jonkinlaista hitaasti mutta huomaamattomasti katoavaa riemua. He eivät ehkä tienneet kuinka kauniita muistoja he parhaillaan rakensivat, kuinka jokaisesta havaittavissa olevasta yksityiskohdasta, kesän kirpeästä tuoksusta nenässä ja varjossa lymyävien itikoiden ininästä, tulisi osa mitä ikonisinta kokonaisuutta. Aikuisiällä nämä pelkäämättömät soturit janoaisivat paluuta tähän paikkaan, paikkaan, joka olisi vielä silloin käytännössä olemassa, mutta johon ei ollut enää mitään pääsyä täysin kehittyneillä, jokseenkin lannistuneilla aivoilla.

Mutta tuntuu tarpeettomalta mennä asioiden edelle. Kun he iloitsivat, lauloivat ja nauroivat, hyppivät ja pomppivat, nauttivat makeisia ja joivat mahansa täyteen sokerisia virvoitusjuomia, kaikki oli hyvin Metsaniassa. Täysi harmonia oli saavutettu ja sen saattoi tuntea jokainen.

Ennen pitkää alkoi päivä kääntyä iltaan ja vanhat, juhlia edeltäneet vainoharhat, palasivat takaisin. Vilkuilua, supattelua, jopa muutama avointa sanaharkkaa. Oli selvää, että vesi kiehui kattilassa ja jos kantta ei löytyisi, olisi hetkellinen rauha tuhon oma.

Juuri silloin kuului nukkahuilun karmiva ääni jostain kaukaa. Yksinkertainen sävelmä, jonka kaikki tunnistivat Sudenlapsien sotatunnukseksi. Os-ta-kaa mak-ka-raa, eu-rol-la tai kah-del-la. Sekä kuningas, että haltioiden johtaja pomppasivat pystyyn. Muut seurasivat esimerkistä. Kuninkaan luvalla haltijat kävivät noutamassa aseensa ja kilpensä takaisin. Vain Jenathea pysyi paikoillaan ja tunsi, kuten aina, ennustuksen saapuvan huulilleen juuri ennen suurta koettelemusta.

”Me ollaan nyt aivan satavarmana tuhon omat”, hän sanoi: ”Mää en jää tätä katteleen.”

Mutta kuningas muistutti häntä: ”Ilman sua me ei tulla pärjäämään. Pysy nyt siinä.”

”Selvä sitten, mutta ei saa mennä liian myöhään.”

Samaan aikaan haltiat olivat kerääntyneet ympyrään. He kävivät läpi kierroksen, jossa kaikki sanoivat mitä he tekisivät, jos selviäisivät taistelusta. Joku menisi kotiin syömään, joku pelaisi pleikalla, jollakin oli kuulemma myöhään sählytreenit. Tärkeintä oli tulla kuulluksi, mutta myös kuulla toisien aspiraatioita. Heistä kukaan ei tiennyt mitä odottaa. Muuta kuin kaaosta ja kärsimystä. Siitä he olivat satavarmoja.

Sudenlapsista tiedettiin vähän, sillä heidän päämajansa sijaitsi kaukana Metsaniasta, jossain maailman laidalle piirtyvien erämaiden vihoviimeisessä leikkipuistossa. He olivat häikäilemättömiä rosvoja, jatkuvasti laittamassa asioita sekaisin, valmiina uhraamaan ties kuinka monta soturia voittaakseen turhimmankin taistelun. Kuninkaan joukkojen ja haltiakapinallisten ajatukset kääntyivät kaikkeen heidän

rakentamaansa, majoihin, telttoihin, leireihin ja tietenkin kaikkeen heidän omistamaansa, aseisiin, vaatteisiin, herkkuihin, voi ei herkkuihin! Ja aarteisiin, heidän harvinaisiin kolikkoihinsa ja ihmeellisiin leluihinsa ja isoon pinoon sarjakuvia, joita he pitivät erään puun latvaan rakennetussa kirjastossa.

Oli taisteltava, joko voitettava tai hävittävä, mutta joka tapauksessa taisteltava. Kaikki tämä oli osa heidän rakentamaansa ainutlaatuisen kaunista maailmaansa, eikä se missään nimessä saanut kadota tai tuhoutua.

Ensimmäinen aalto saapui vain muutaman minuutin päästä nokkahuilun sotasoitosta. Kuninkaan parhaimmat miekkailijat päihittävät heidän miekkailijansa ja haltioiden suunnattoman suuret kaarnakilvet estivät yläkaaressa hoviin lentävien linkokivien vahingot.

Toinen aalto oli hieman haastavampi pulma ratkaistavaksi. Sudet nimittäin hallitsivat väijytyksen jalon taidon. Yhtäkkiä ei ollutkaan selkeää rintamaa, vaan niitä tuli joka puolelta vieläpä satunnaisin väliajoin, niin että kävi mahdottomaksi aavistaa mitä tuleman piti. Yksi kerrallaan he nappasivat hovin puolustajia, jotka tietenkin noudattivat osumasääntöä ja kaatuivat maahan päästäen yli-dramaattisia korahduksia suustaan.

”Tiivistäkää ja vähän äkkiä!” huusi Jenathea. Hänen lisäkseen vain Ibradus II pysyi rohkeana eikä antautunut nopeasti leviävän paniikin vietäväksi. Hän onnistui jopa kaatamaan pari sutta heittämällä heitä (ei tietenkään hartioiden yläpuolelle) puisella tikarilla. Joka kerta osuttuaan hän hihkaisi kimeällä äänellään, joka teki hänestä helposti paikannettavan kohteen. Haltija ei kuitenkaan välittänyt, ei lainkaan. Pian hänen riemunsa ja Jenathean kylmähermoisuus, tyttö viskeli vesi-ilmapalloja hullun lailla, tarttui muihinkin ja sudet kääntyivät häntä koipien välissä pakomatkalle. He olivat kohdanneet veroisensa vastustajan.

Taistelu loppui ja ajatus uusista, tällä kertaa kunnollisista riemujuhlista heräsi jo väsyneiden taistelijoiden mielissä. Mutta silloin he kaikki huomasivat Jonathesin kadonneen. Hän juoksi ärjyvää kuningasta karkuun haltioiden ikioma lippu kainaloon käärittynä. Molempien hallitsijoiden kannattajat singahtivat perään nähdäkseen tämän pitkään odotetun kohtalokkaan ottelun. Alkoi olla jo liian myöhä, mutta tämä oli pakko kokea.

He löysivät Jonathesin ja Horation miekkailemasta raivoisasti lähellä haltijoiden telttoja, aivan metsän ja ulkomaailman erottavan ojan paikkeilla. He huusivat toisilleen mitä kekseliäimpiä loukkauksia välttäen kuitenkin käyttämästä voimasanoja, sillä pyörätietä edes takaisin ramppaava äkäinen muori toisinaan pysähtyi torumaan heitä.

Ei syntynyt enää uutta suurtaistoa. Kaikki jäivät mieluummin seuraamaan kaksintaistelua sivusta. Joku neropatti oli ottanut karkkipussit matkaan ja jakoi kaikille mässytettävää tehden jännitysnäytelmän seuraamisesta vielä päätähuimaavampaa. Auringosta ei näkynyt enää kuin punainen vesiväriläiskä lännessä. Lehdet kahisivat hikisten soturien alla, samalla kilahtivat puumiekat yhteen niin, että lastuja lensi sikin sokin. Siinä missä Horatio oli vahva, oli Jonathes ketterä. Taistelijoina he olivat liian samantasoisia, jotta ratkaisevaa hyökkäystä saatiin aikaiseksi tai siltä ainakin vaikutti, kunnes kymmenen minuutin kuluttua Horation miekka lennähti ilman halki ja jäi törröttämään terä edellä maahan.

Haltija vilkaisi asetta, sitten kuningasta. ”Sinne et kyllä ehi”, hän sanoi ja hymyili voitonriemuisesti.

”Ei mun tarvikkaan”, hän sanoi ja potkaisi vastustajaansa mahaan niin että tämä kaatui maahan ja antoi miekkansa livetä sormistaan.

Horatio nautti tilanteesta, venytti sitä dramaattisuuden ääriin. Kaikki pidättivät hengitystään, kun hän poimi ensin oman, sitten haltian aseen ja osoitti niillä Jonathesia, joka vielä toipui iskusta.

”Mites nyt suu pannaan”, Horatio sanoi muistaen isän joskus sanoneen niin. Hän tunsi olonsa voimakkaaksi, tunsi adrenaliinin kohinaa päästä varpaisiin.

Mutta haltija ei koskaan niellyt tappiotaan ilman viimeistä yritystä. Jonathes muisti kaapunsa alla piilevän pehmonuolella varustetun aseen. Hän tarttui siihen, esitti kokevansa kipua vatsassaan, ja valmistautui ampumaan…

…Ja juuri silloin kuului värinää. He koettivat paikantaa sen alkuperää pitkään, kunnes Horatio huomasi sen tulevan hänen taskustaan.

”Oota. Älä liiku”, hän sanoi Jonathesille. Hän poimi taskustaan pikkuruisen näppäinpuhelimen ja asetti sen korvalleen.

”Niin”, Horatio tai siis Harri sanoi ja kääntyi pois muista: ”Mää tuun kohta mulla on juttu kesken… Enkä tuu… Oottaisit nyt… No joo joo… Tulen sitten. Moikka.”

Hän laittoi puhelimen taskuun ja kakisti kurkkuaan.

”Sori tyypit, mun pitää mennä. Mutsi käy ihan hermona.”

Hän auttoi Jonathesin eli Joonan ylös. Ibradus II, Ibrahim, alkoi ryntäämään kotiin. Kun leikit venyivät pitkiksi, siitä sai aina kuulla jälkeenpäin.

”Mennään, Jenna”, Harri sanoi Jenathealle ja he lähtivät kohti ojaa. Hän vielä kääntyi ja kohotti etusormensa aivan kuten opettajat koulussa tekivät muistuttaessaan jostain.

”Kaikki muistaa sitten, mihin jäätiin. Jatketaan huomenna.”

Sitten sisarukset ylittivät ojan. Joku jäi vielä keräämään tavaroita, asettelemaan miekkoja muovikoriin tai käymään läpi päivän huippukohtia. Jotkut luonnollisesti lähtivät kiireen vilkkaa kotiin, pienet huulet muodostivat jo selityksiä valmiiksi plakkariin.

Ehkä tulisi päivä, jolloin Metsanian taru päättyisi. Ehkä siitä jälleen tulisi vain pelkkää metsää. Ehkä joku rakentaisi hienon majan lahonneiden puukyhäelmien tilalle. Ehkä metsän tilalle tulisi asuinalue tai sieltä löytyisi harvinainen lintulaji ja koko paikka rauhoitettaisiin.

Ehkä. Kuka siitä osasi mitään sanoa.

Antoi asioiden liikkua omalla painollaan. Loputonta hupia, uskomattomia seikkailuja, draamaa, petosta, konfliktia ja yhdessäolon iloa. Oli siinä jo tarpeeksi ajateltavaa.

Ja se kaikki oli niin vallattoman tärkeää, kaiken muun ylittävää, että oli mahdotonta uskoa sen joskus loppuvan. Niin loputtomalta saattoi kuumat kesäpäivät leikin keskellä tuntua.

Lukas Koskinen, Oulu

Aikuisten sarja (18-64 v.): 3. sija

Käpytikka

Kevään sanotaan saapuneen, kun linnut laulavat ja päivät pitenevät – todellisuudessa kevään varmin merkki ovat sulaneen lumen alta kurkistavat koirankakat.

Tämä käy harvinaisen selväksi, kun Kerkkä huojuu puuskuttaen kauppakassiensa kanssa taloyhtiön pihalla. Talven hiekoituksista jäänyt hiekka narskuu vaelluskenkien alla. Kun Kerkkä saapuu viimein helpottuneena alaovelleen, taskut ovat tyhjät.

Missä hitossa se on?

Mikäli avain olisi jäänyt kauppaan, se tarkoittaisi 20 minuutin kävelyä suuntaansa, eikä tietoa siitä, löytyisikö avainta enää – onhan tämä kaupungin yksi pahamaineisimpia alueita. Kerkän mielestä tässä talossa pahamaineisinta ovat lähinnä naapurin kyylämummot, joiden katseet porautuvat hänen hikiseen selkäänsä. Mummot ovat aina askeleen edellä ja tietävät Kerkän asiat paremmin kuin hän itse.

Jaa, sinä kun se käytkin siellä S-marketissa, niin siellä olis kurkut alennuksessa, jos minullekin viittisit yhen tuua…

Miten sinä siellä alaovella kopistelit niin myöhään, oliko naisseuraa?

Muista siivota jälkes saunavuoron jälkeen, minä tulen tasan yhdeksältä.

Kerkän on pakko laskea kauppakassinsa maahan. Samalla hän toivoo, ettei naapurin koira ole taas pissannut alaoven eteen. Asiasta on ilmoitettu lukuisat kerrat niin naapurille kuin isännöitsijällekin, tuloksetta.

Posket punoittaen Kerkkä kokeilee kaivaa verkkareidensa taskuja syvemmälle ja huomaa, että siihen on tullut reikä – mikä tarkoittaa, että avain on pudonnut koko matkan lahkeeseen. Noh, sentään ei kadonnut kaupalle. Jokaisesta asiasta löytyy jotain positiivista, niinhän sitä lehdissäkin terapeutit ja elämäntapavalmentajat kertovat.

Kerkkä sujahtaa alaovesta sisään aivan kuin mitään poikkeavaa ei olisi tapahtunutkaan. Sisällä rappukäytävässä tuoksuu curry, joka muistuttaa alueen etnisistä liikkeistä. Haju sekoittuu myös tupakansavuun, sillä talossa asuva Kari ei suostu uskomaan, että joku voisi häiriintyä sisällä polttamisesta. Kun Kerkkä avaa asunnon oven, naapurin koira haukahtaa. Tiistaina kello 14:00 se on yksin, kuten kaikki pitkät arkipäivät. Pieni bichon frisé haukkuu ja tuhoaa huonekaluja, kunnes omistaja saapuu töistä ja pissattaa sen jälleen alaovella.

Kerkän asunto on pullollaan banaanilaatikoita ja pieniä koriste-esineitä, jotka pitäisi jaksaa katsoa läpi ja myydä Tori.fi:ssä. Pienellä työpöydällä on auki läppäri, josta hehkuu Duunitorin turkoosi väri. Kerkkä suuntaa suoraan jääkaapille ja pidättää hengitystään. Tympeä sipulin ja mahdollisesti vanhentuneen juuston haju tervehtii häntä. Jääkaappikin pitäisi siivota, mutta sen sijaan Kerkkä tunkee uudet ostokset vanhojen kanssa samaan sekasotkuun.

Asunto ei todellakaan ole upea, mutta pitäisi olla iloinen siitä, että on katto pään päällä, eikä sotku ole vielä häiritsevää. Kerkkä on kuullut legendaa asunnoista, jotka ovat lattiasta kattoon täynnä roskapusseja ja kämpistä, joista on löytynyt haiseva ruumis.

Kerkän käsi käy läppärillä. Nähdessään Duunitorin logon hän irvistää ja läiskäisee läppärin kiinni. Mitä tekisi seuraavaksi? Virtuaalimaailma ei houkuta, eikä telkkari. Ulkoa hän juuri tuli, eikä harmaan utuinen maaliskuu kutsu enää syleilyynsä. Pleikkaria voisi pelata, mutta koska kaikki kaverit ovat töissä, olisi tylsä hakata kenttiä yksikseen. Jotain tekemistä pitäisi sentään keksiä, sillä eihän kello ole kuin vasta kymmentä yli kahden.

Työpöydän läppärin vieressä lepää muki, jossa on hauska teksti: “kahvitauko, suksi vittuun siitä”. Se on polttarilahja vuosien takaa entiseltä työkaverilta. Ironia piilee siinä, ettei Kerkkä edes juo kahvia. Kaveri oli väittänyt tämän tietävänsä, mutta Kerkkä on melko varma, että tälle oli sattunut vahinko valinnan kanssa. Kerkkä nappaa mukin pöydältä ja napsauttaa keittokomerossa vedenkeittimen päälle. Hän naputtelee sormiaan pientä ruokapöytää vasten – jokin melodia kaupasta on jäänyt soimaan päähän.

Vedenkeitin lämmittää teeveden Kerkän makuun aina vähän liian kiehuvaksi, joten hän odottelee hetken. Katse kääntyy talon pihaan, jossa vanha keinunkuvatus ja tyhjät kukkalaatikot odottavat kesää. Lapsia ei Kerkkä ole tässä talossa nähnyt: suurin osa asukkaista on hänen kaltaisiaan eronneita keski-ikäisiä tai mummoja.

Ulkona ei ole ihmisiä, mutta sen sijaan Kerkkä huomaa jotain muuta kaataessaan vettä mukiinsa. Puiden seassa on pientä liikettä: häivähdys valkoista, mustaa sekä punaista. Kun Kerkkä katsoo tarkemmin, hän erottaa linnun silhuetin. Hän ei ole lintuekspertti, mutta tunnistaa otuksen käpytikaksi. Lintu näyttää etsivän paikkaa itselleen, johon saisi alkaa nakuttaa koloaan. Puussa se pyörittelee päätään ja punnitsee, jäisikö tänne vai lentäisikö jonnekin aivan muualle. Se kuitenkin pysyy pihalla, kun kilpailijoitakaan ei näy.

Kerkän valtaa himo napata puhelin pöydältä ja ikuistaa urbaani luontokappale videolle. Kuitenkin viime metreillä hän saa itsensä hillittyä ja pysyy sen sijaan paikallaan ikkunan edessä. Mihin hän videon edes laittaisi? Kaverit ja tutut postaavat baby showereista, ylennyksistä ja häistä, ja Kerkän mielestä joku perhanan tikka on julkaisun arvoinen.

Sitä paitsi, olihan hän jo luvannut keksiä muuta tekemistä kuin virtuaalimaailmassa oleilua.

Kaupan oman merkin vihreä tee maistuu kitkerältä suussa, kun Kerkkä katselee tikan touhuja. Se on alkanut nakuttaa koloa pihan suurimpaan mäntyyn. Miten tikka tuntuu tietävän tasan tarkkaan, mitä sen tulisi tehdä ja missä kohtaa? Pienen naurettavan hetken kateus valahtaa Kerkän sisällä. Lintu ei välitä, kuka sitä kyylää tai tekeekö se jotain oikein tai onko se luuseri. Talon kyylämummoja eivät taida luontokappaleet kiinnostaa tuon taivaallista – Kerkän mielestä linnut taas ovat kiinnostavampia kuin ihmisten juorut ja hömpötykset.

Miks musta tuntuu, ettet sä edes huomioi mua? Sä tunnut aina leijuvan jossain omissa maailmoissas. Ei sun elämä varmaan ees muuttuis, jos mä häipyisin.

Kerkkä laskee teemukin pöydälle. Siitä jää varmasti jälki, joka olisi Saritaa haitannut ja aiheuttanut sen tutun huokailun ja silmien pyörittelyn – enää ei kukaan välitä, eikä ketään kiinnosta. Ajatuksen pitäisi olla surullinen, mutta Kerkästä tuntuu lähinnä lohdulliselta.

Kerkkä avaa pienen tuuletusikkunan. Sisään puhaltaa raikasta ilmaa ja

äänimaisemaa ulkoa.

Tak, tak, tak.

Kerkkä kiertää kylmät sormensa teemukin ympärille. Ei hän Saritasta tai talosta niinkään piittaa, mutta sydämeen pistää, ettei hän tiedä, koska näkee Ellaa enää. Nyt joku vieras mies, joka huomioi, ja joka ei ole omissa maailmoissaan, peuhaa 7-vuotiaan tytön kanssa. Kertoo olevansa isä ja on sitä kaikkea, mitä Kerkän olisi pitänyt olla.

Tämän kaiken ajattelu saa hänet lähinnä voimaan pahoin ja lannistumaan. Lääkäri epäili masennusta, mutta ei Kerkkä ole siitäkään varma. Elämä tuntuu vain jollain tasolla tasapaksulta – mikäli hänen elämänsä olisi elokuva, se olisi mustavalkoinen.

Puhelin ei soi, eikä kukaan kaipaa. Alkuun Kerkkää haittasi, ettei hän ollut osa mitään, eikä kellekään mitään, mutta…

…ehkä sillä ei lopulta ole niin kamalasti edes väliä.

Tikan keskittynyt puuhailu saa Kerkän suupielet kääntymään pieneen hymyyn. Onneksi hän ei kaivanut kännykäänsä esille, sillä koskaan ei voinut tietää, tulisiko tikka edes takaisin.

Tietämättä ihailijastaan, tikka jatkaa omaa puuhasteluaan. Kerkän ja eläimen välillä vallitseva taika murtuisi, jos hän yrittäisi saada tikan huomion jotenkin itseensä. On parempi pysytellä sopivalla etäisyydellä luontokappaleesta, oman asunnon suojassa.

Kerkkä kulauttaa kitkerän teen viimeiset pisarat suuhunsa. Hän laittaa mukin tiskialtaaseen ja huomaa, että päässä oleva ajatusvyöry on rauhoittunut hetkellisesti.

Tavallisena tiistai-iltapäivänä harmaassa vilahtaa punaisen pilkahduksia. Ehkä sen kevään uskaltaisi jo julistaa saapuneeksi.

Hanna Takalo, Sastamala

Senioreiden sarja (65-100 v.): 1. sija

Paksu kala

Elokuu oli jo ehtinyt ehtoopuolelle, kun minä ja ystäväni Reiska päätimme lähteä kalaan. Helteinen kesä ja kiireet olivat hetkeksi hellittäneet ja edessä oli pitkään suunniteltu vapaa viikonloppu. Molempien mielessä oli ääneen lausumaton toive: yksi reissu vielä. Hän oli jo vanha mies, vaikka vain kaksi vuotta minua nuorempi. Rakennushommat ja armoton tupakointi olivat vanhentaneet hänet ikäistään vanhemman näköiseksi. Kasvojen uurteet olivat mustavalkoisen kuvauksellisia. Hän vain jatkoi töitä, koska muutakaan ajanvietettä ei ollut ja mikä oli jatkaessa, koska osasi. Joku häntä joskus moitiskeli, että viet nuoremmilta työt. Reiska ei ollut siitä moksiskaan. Sanoi vain, että eipä ole työmaan portin edessä ollut jonoa, kun minä asuntovaunupahasesta heräilen seitsemäksi töihin jossakin kaukana sijaitsevalla työmaalla. Hän oli tyypillinen reissutyömies, siirtotyöläinen, joka lähti aina kun häntä tarvittiin. Isot yritykset eivät uskaltaneet ottaa häntä enää suoraan töihin. Oli kuulemma yli-ikäinen ja turvallisuusriski. Alihankkijat ottivat ilomielin ja niiden kautta Reiska oli töissä noille isoillekin firmoille. Sehän oli aivan eri asia. Lukuisat työmaat etelässä ja pohjoisessa, niin Suomessa kuin Ruotsissa, olivat hänelle tuttuja. Monet joulut ja juhannukset hän oli viettänyt työmailla, koska pitkiä matkoja kotiin Ouluun ei kannattanut ajella. Eihän siellä olisi ollut ketään odottamassakaan. Olimme usein olleet samoissa kohteissa, ja vaikka tarjosin hänelle kyytiä, hän ei halunnut lähteä.

Edellisestä reissustamme oli muistini mukaan ainakin kymmenen vuotta tai enemmänkin, riippuen kumpi asiaa muisteli. Reiskan jollakin edesmenneellä tutuntutulla oli jonkinlainen asumus jossakin Puolangan takakorvessa.

- Siellä on kalaisa lampi, mökki ja sauna. Siellä menee viikonloppu mukavasti, Reiska sanoi. En ollut koskaan käynyt paikalla ja ilmeni, että Reiska muisti sinne enää hädin tuskin tien. Muisti kuitenkin parin harharetken jälkeen. Loppumatkan huonon tien vuoksi saavuimme mitenkuten perille ja Reiskan piti työntää autoani muutaman kerran. Onneksi öljypohja ei hajonnut kivien mukiloidessa pohjaa, pakoputkikin tuli mukana. Pösö ei ole mikään maastoauto! Lopulta perille päästyämme huomasin, että Reiskan ja minun käsitykset kesämökistä eivät olleet samalla tähtiluokituksella. Reiska kääri sätkän ja ihmetteli itsekin.

- Muistelin tätä toisenlaiseksi, hän sanoi yskien ikuista tupakkayskäänsä. Huvila oli vanha asuntovaunuraato, joka aikanaan oli eittämättä ollut omistajalleen tärkeä. Aika oli kuitenkin ajanut sen ohi jo vuosikymmeniä sitten, joten näky ei houkutellut enää viikonlopunviettoon. Sauna oli tehty vanhasta Transitista nostamalla sen koria puolisen metriä ylöspäin ja poistamalla sen pohja. Alaosan sivureunat oli tiivistetty lautoja apuna käyttäen valkealla aumamuovilla. Näky oli kieltämättä vaikuttava. Suihkun ja poreet sai, kun hyppäsi lampeen. Täällä siis oltiin, joten kalaan. Haukkasimme sitä ennen hieman evästä ja keitimme nuotiokahvit miljoonien sääskien iloitessa ympärillämme.

Lampi oli pienehkö ja siitä lähti pari ojaa. Kenties siihen pääsi nousemaan kaloja muista vesistöistä. Kirkkaan veden läpi näkyi liekoja ja muutamia kiviä. Kun tarkemmin katseli, niin ympäristö oli huvilakonsernia lukuun ottamatta melko kaunis. Rannoilla ei ollut mitään ihmisen jättämiä merkkejä. Mahdolliset polut olivat kasvaneet umpeen aikojen saatossa. Alueelle ei ollut kulkeutunut styroksia, muovikanistereita tai oranssia nailonnarua. Mitään roskia ei näkynyt, ei edes kaljatölkkejä tai haulikon hylsyjä.
Onkohan täällä edes käynyt kukaan ja kuinka tällainen paikka voi olla edes olemassa. Onneksi tätä ei ole hyödynnetty, ajattelin.

Me hyödynsimme tätä paikkaa. Kiertelimme lampea, josta vanhat Professor-uistimet narrasivat koukkuihinsa muutaman muhkean ahvenen lisäksi jokusen alamittaisen hauen, jotka laskimme kasvamaan. Jos saisimme vielä muutaman kalan niin pääsisimme savustushommiin. Näin ainakin ajattelin, kun olin nähnyt vanhan savustuspöntön virkaa täyttäneen öljyastian. Ilta tyyntyi ja vedenpinta muuttui peiliksi. Jostakin kaukaa lammen takaa soilta nousi kevyttä usvaa. Muutamia pikkukaloja kävi pinnassa nappaamassa jonkun hyönteisin. Yhdessä näkymän kanssa kanervan ja metsän moninaiset tuoksut loivat paratiisimaisen tunnelman. Ilma oli lämmin, mutta siinä oli jo aistittavissa häivähdys tulevaa syksyä. Hiljaisuuden rikkoi vain uistimen molskahdus ja jonkun kuikan huuto läheisiltä vesistöiltä. Oli hiljaista kuin kivikaudella. Melkein tuntuikin hetken siltä, kun katsoin lumoutuneena näkymää, joka vaatimattomuudessaan ja karuudessaan oli ikiaikaisen kaunis. Kuin kaupunkilaispojan muisto jostakin varhaislapsuuden harvoista mutta ikimuistoisista kalareissuista erämaajärville.

Kalan saaminen ei tuntunut enää tärkeältä, sillä sitä oli vain tämä hetki, jonka toivoisi pysähtyvän kuin elokuvan pysäytyskuva. En toivonut filmilleni jatkoa, ainoastaan tämän lumouksen pysyvän.

Heittelin uistinta varovaisesti ja harvakseen etsien sille otollista paikkaa lumpeiden seasta. Minulla ei ollut montaa uistinta, joten en halunnut luopua tästä aarteestani. Olihan sillä ikääkin jo useita kymmeniä vuosia, ja se oli ollut minulla mukana lapsuudestani saakka. Silti harvoin ollessani kalalla halusin käyttää vain sitä menettämisen riskistä huolimatta. Se oli silta lapsuuteeni ja osa elämänkaartani, jota muistot kannattivat usvaisen ja yhä lyhyemmäksi käyvän tulevaisuuden edessä. En halunnut ajatella nykyisyyttä tai tulevaa. Oli vain tämä hetki ja osa joskus kokemaani elämänpiiriä, mutta jonka muisto oli vahvempi kuin mikään muu. Lapsuudessani oli vielä puhdas luonto ja toiveikkuus tulevaisuudesta. Vuosien myötä murentunut lapsenomainen utopia esittäytyi nyt takanani rähjäisenä asuntovaununa ja absurdina metallisaunana. Mutta kun katsoin eteeni, näin vielä ikiaikaisen maiseman. Kontrasti menneen ja nykyisyyden välillä ei olisi voinut olla enää suurempi minun maailmassani.

Reiskan uistimen molskahtelu kuului jostakin sääskien konsertin takaa kaukaa oikealta. Yhtä-äkkiä hiljaisuuden rikkoi kaiun moninkertaistama huuto. Se palautti minut todellisuuteen.
- Paksu kala, paksu kala! Reiskan karhea ääni oli viesti jostakin odottamattomasta. Oliko hän kohdannut jonkinlaisen järvihirviön tai pudonnut veteen. Kompuroin paikalle ja näin, miten hänen vapansa taipui ja lammen pinta pärskähteli. Nyt oli kala kiinni, mutta ei vielä savustuspöntössä. Jatkoin hakemaan autoltani haavia. Epäluuloisena saaliista olin jättänyt sen mukavuussyistä sinne. Reiska hoki vain: ”Paksu kala, paksu kala”.
- Väsytä, älä anna sen katkaista siimaa, arvokas uistinkin menisi, sanoin palattuani.

Kala teki vielä väsyneenä muutamia syöksyjä ja hyppäsi ilmaankin, mutta kohtalo oli sen jo sinetöinyt. Reiska kelasi kalan lähelle rantaa ja minä koppasin sen haaviin. Se oli todella iso ahven ja vuosien päästä muistoissa se vielä kasvaisi. Lopetimme kalastuksen sillä erää ja ilta-auringon viimeisten säteiden kullatessa taivaanrantaa saavuimme ”huvilallemme”, jossa perkasimme ja suolasimme kalat odottamaan savustusta. Tunsimme iloa ja onnistumista, olimmehan saaneet paksun kalan.

Kalareissu ilman saunaa ei ole täydellinen, joten päätimme ennen ruokailua lämmittää saunan – siis Transitin. Kiuas oli ikivanha rötiskö, jonka savupiippu meni suoraan peltikaton läpi ilman mitään

läpivientejä. Eihän peltikatto voi palaa, eikä se ollut palanut ennenkään. Sauna valmistui nopeasti ja kylvimme perusteellisesti jonkinlaisista kuormalavoista kyhätyillä lauteilla. Tuoreen saunavastan tuoksu täytti Transitin. Saunapuhtaina ryhdyimme kalansavustuspuuhiin. Vanha kahdenkymmenen litran moottoriöljyastia toimi riittävästi. Olihan siitä jo vuosien aikana poltettu öljyaromit pois. Söimme kalaa ja leipää sekä kupittelimme nokipannukahvia pikkutunneille asti. Yö pimeni ympärillämme ja nuotion valaisema harras piiri syveni. Muutamia kipinöitä kohosi taivaalle nuotiossa palavista honkapuista. Kuun kajo pilkisti jostakin vaarojen takaa puiden lomasta. Hiljaisessa yössä kuului vain meidän vanhojen kaverusten hiljainen keskustelu ja jostakin kaukaa kuuluva yölinnun ääni. Paljon puhuttavaa ei juuri ollut, sillä kaikki asiat olimme puhuneet jo aikoja sitten. Istuimme vain nuotiolla ja olimme. Hatarasti muistelimme lapsuutemme Oulua ja onkireissuja Laanaojan suulle. Siellä saattoi olla joskus kymmeniä onkipoikia samaan aikaan. Saatiin särkiä ja seipiä sekä jokunen kiiskikin. Jos ei oltu ongella, niin seikkailtiin tuntikausia omilla teillä Sonnisaaressa ja Kiikelissä tekemässä lauttoja hinauksesta karanneista propseista. Se oli osa meidän mennyttä maailmaa, mutta kaikista aineellisista puutteistakin huolimatta täyttä elämää. Saarten puliukkoporukat näyttivät meistä huvittaville. Heidän sotansa ei päättynyt koskaan. Kuvittelimme lapsenomaisesti, että heilläkin on hauskaa.

Aamun sarastaessa kömmimme nukkumaan asuntovaunurähjään, joskaan nukkumisesta ei sääskien vuoksi tullut mitään. Lisäksi olimme haltioissamme tästä muhkeasta kalasta. Se oli molemmille ikimuistoinen kokemus, josta riittäisi juttua ainakin muistinmenetykseen asti. Aamu valkeni peilityynenä ja aurinkoisena. Lintujen laulu täytti tienoot ja meidän heikoista unista huolimatta tunnelma oli mitä parhain. Kevyt aamukaste viipyili rannan kanervikossa ja puolukanvarvuissa. Kasteiset hämähäkinseitit odottivat omaa saalistaan. Keittelimme taas nuotiokahvit ja ajattelimme vain olevamme. Ehkä kävelisimme pienen lenkin ja vasta illansuussa menisimme taas kalaan. Olimme saaneet hetkemme, joita tuskin tulisi enää monta.

Suunnitelmiimme tuli kuitenkin kohtalonomainen muutos. Reiska valitti rintakipuja ja kaivoi taskustaan nitron. Reiskalla oli pari kertaa ollut angina pectoris, joka ennen oli hellittänyt omatoimisesti.
- Oletko koskaan harkinnut tupakoinnin lopettamista? Sinä taisit olla sairaalassakin jonkinlaisessa sydänoperaatiossa, kysyin.
Reiska oli nimittäin tuupertunut työmaalla ja hänelle oli soitettu ambulanssi. Etenkin muutama rakennussiivooja oli jo pitemmän aikaa katsellut huolissaan Reiskan kuntoa ja nitrojen syöntiä.
- Ei se johtunut tupakasta vaan se oli jotakin akkojen höpinää.
Näin sanoi mies, joka olisi voinut toimia tupakkatehtaan mainoksessa esimerkkinä tupakan vaarattomuudesta. Yli kuusikymmentä vuotta päivittäistä tupakointia eikä mitään ongelmaa.
”Tupakointi tekee sinusta miehen – ja naisen” Ota Vip Cigaret!

Reiska oli illalla kokenut melkoisen tunnekuohun ja nukkunut vain muutaman horteisen tovin, joten rintakipu vain jatkui sillä seurauksella, että minä pakkasin kamppeet kasaan ja lähdimme kohti lähimpää sairaalaa. Sinne olisi kieltämättä matkaa, enkä oikein edes tiennyt, mistä sellainen löytyisi. Ajoimme pitkin tulotietämme pehmeiden paikkojen ohi melkoisella vauhdilla, koska Reiska ei olisi pystynyt työntämään autoa. Välillä ohitimme korkeita harjuja, joiden päältä lukuisat järvet siintivät horisontissa vihreän metsän lomassa. Emme kuitenkaan jääneet horisontissa vihreän metsän lomassa. Emme kuitenkaan jääneet ihailemaan niitä, vaan halusimme päästä isommalle tielle ja kohti sairaalaa. Reiska tietenkin

tupakoi koko ajan ja autoni oli täynnä savua. En viitsinyt häntä estellä, koska ajattelin sen muka helpottavan hänen oloaan. Silmäni valuivat vettä mutta tiellä pysyttiin. Lopulta eteemme tulikin iso pikitie, jossa meitä odotti yllätys. Tien viereen oli pysähtynyt poliisiauto ja sen vieressä oli kaksi poliisia hyvin odottavan näköisinä. En ihmetellyt miksi, koska tiesin syrjäseuduilla joskus koeteltavan lainrajoja promillerajojen muodossa. Avasin autoni ikkunan ja odotin.
- Huomenta, poliisi sanoi.
- Huomenta, missähän on lähin sairaala, kaveri on vähän heikossa kunnossa.
Poliisi näki tilanteen ja minun vetiset silmäni. Hän oli varmasti nähnyt uransa aikana paljon muutakin.
Toinen poliiseista meni Reiskan puolelle ja avasi oven. Kieltämättä näky oli vaikuttava. Melko voipuneen oloinen mies istui sätkä suussa ja auto oli täynnä savua.
Minunpuoleisen poliisin vetämä johtopäätös oli looginen ja tilanteeseen sopiva.
- Onko tullut juhlittua? poliisi kysyi ja kaivoi alkometriään esille.
- Saimme eilen muhkean kalan ja siitä riitti iloa pikkutunneille saakka.
- Oliko siellä miestä väkevämpää?
En ehtinyt jatkaa, kun poliisi laittoi alkometrin suuhuni. Olisin vain halunnut sanoa, että nokipannukahvia vahvempaa ei ole nautittu.
- Pitkä puhallus siihen.

Puhalsin niin pitkään, kuin voin ja kuvittelin pillin läpi tulevan savua. Olinhan nauttinut passiivisesta tupakoinnista.
- Nollaa näyttää. Mikä tätä kaveria vaivaa? poliisi kysyi ja katsahti Reiskaan.
Sitten hänkin meni selvittämään tilannetta.
Reiska tumppasi tupakan ja sanoi poliiseille.
- Paksu kala.
Sen jälkeen hän ei sanonut mitään.
Poliisit totesivat tilanteen vakavuuden ja nostivat Reiskan tienpenkalle kylkiasentoon. Minä en kyennyt tekemään mitään. Toinen poliiseista aloitti elvytystoimet ja toinen soitti ambulanssin. Elvytyksestä huolimatta mitään näkyviä tuloksia ei näkynyt. Reiska makasi liikkumattomana silmät auki. Ambulanssi saapui ja ensihoitajat jatkoivat vielä elvyttämistä. Sitten toinen ensihoitaja ilmoitti minulle ja poliiseille: hän on kuollut. Kuolema liikutti epäilemättä kaikkia ja eniten minua. Se pysäytti ajan ja tajuntani. Lohduton avuttomuus otti vallan ja hetkeen en ymmärtänyt tapahtunutta. Ensihoitajat nostivat Reiskan autoon ja veivät jonnekin. Annoin heille puhelinnumeroni. Poliiseillekin tuntui tulevan kiire, joten he kysyivät vain, olenko kunnossa ja pystynkö ajamaan. Kerroin pystyväni ja niin he lähtivät. En lähtenyt välittömästi liikkeelle, vaan annoin kokemani järkytyksen laantua ennen ajamista. Tämä lohduton hetki toi mieleeni tienvarsille jätetyt kukat ja hautakynttilät, joilla halutaan muistaa onnettomuudessa menehtyneitä. Minulla ei ollut kynttilöitä, mutta silloin muistin Reiskan kalarepun. Kaivoin sieltä vanhimman uistimen, jonka ripustin tien lähellä olevan ikihonkaan. Suuren surun vallassa sopertelin itsekseni: Hyvää matkaa Reiska ja kiitos kaikesta.

Tovin jälkeen tunsin pystyväni ajamaan ja suuntasin kotiini. Taivaalle ilmestynyt tumma ukkospilvi synkensi edelleen ajatuksiani ja suruani. Mietin ajaessani, kenelle minun pitäisi ilmoittaa Reiskan kuolemasta. En kerta kaikkiaan keksinyt ketään, sillä hänellä ei ollut yhtään sukulaista, ei läheistä, eikä kaukaista.

Sen tiesin varmasti. Hänen avopuolisonsakin oli kuollut ajat sitten, joten ei edes hänelle. Muita ystäviä hänellä ei ollut kuin minä. Ehkä jollekin talonmiehelle. Parinkymmenen kilometrin ajon jälkeen tulin lopputulokseen: Ainut henkilö, jolle Reiskan kuolemasta tulisi ilmoittaa olin minä, mutta minähän tiesin jo asian. Tilanne olisi ollut sama, jos minä olisin lähtenyt ambulanssin matkaan. Reiskan ei olisi tarvinnut enää ilmoittaa itselleen eikä kenellekään muulle.

Raskaskin matka päättyy joskus ja näin päättyi myös viimeinen kalareissumme. Pysäköin autoni asuntoni parkkipaikalle tyhjentyneiden tunteiden vallassa. Olin täysin levollinen mutta väsynyt traagisten tapahtumien vuoksi. Elokuun ehtoopuoli näytti minulle vielä lämpimän valonsa. Juuri kun nousin autostani, ukkospilvi väistyi ja kirkas aurinko tuli esiin. Se oli kuin Reiskan hyvästijättö ja silmänisku minulle. Tunsin outoa kiitollisuutta: onneksi poliisi ei kysynyt minulta ajokorttia.

Osmo Rantapelkonen, Liminka

Senioreiden sarja (65-100 v.): 2. sija

Kirkkokatu seitsemänkymmentäkaksi vuotta sitten

Saimaankadun ja Kirkkokadun kulmassa oli puutalo, jossa oli monta pientä huonetta. Talo ei eronnut muista Kirkkokadun taloista siihen aikaan siinä mielessä, että kaikissa asui omistajan lisäksi lukuisia vuokralaisia. Jokainen neliömetri vuokrattiin pois koska asunnoista ja rahasta oli suuri pula. Kumpikin osapuoli tienasi tilanteesta. Tavallaan.

Talon omistaja vuokrasi niitä huonokuntoisempia huonompiosaisille itse asuen niissä paremmissa. Ne, joilla oli varaa, pystyivät vuokraamaan jopa huoneen ja keittiön, me muut vain hellahuoneen niin kuin niitä huoneita kutsuttiin, joissa oli jonkinlainen keittomahdollisuus. Tässä talossa asui Oksasen Seija huoneen ja keittiön asunnossa alakerrassa. Molemmat vanhemmat kävivät rakennuksilla töissä ja Seijalla oli lupa paistaa lettuja joka päivä. Tämä oli harvinaista. Seija oli ainut lapsi ja poispilattu niin kuin sanottiin.

Kirkkokatu oli oikeastaan kaksi samansuuntaista tietä, joiden välissä oli puistoalue, ruohikko, jota reunusti koivut. Keskellä oli sireenien muodostama puoliympyrä ja kaksi penkkiä vastakkain. Keitä ajatellen tämä lepopaikka oli aikanaan istutettu ja kehitetty on vaikea ymmärtää. Kirkkokadun asukkailla ei ollut aikaa istuskella puiston penkeillä. Tämän suojaisan istumapaikan oli nyt valloittanut kulmakunnan puliukot, joista meitä varoitettiin. Joku saattoi olla vaikka ”namusetä” kaikkein vaarallisin meille pikkutytöille kerrottiin. Todisteeksi tästä ajoi Musta-Maija silloin tällöin ohi tarkastamassa asiakkaitaan.

Oksasilla oli paremmat olot, vaikka Onni ottikin vähän lauantaisin töitten jälkeen niin kuin niin monet sodanjälkeiset miehet. Suruunsa ja iloonsa.

Oksasilla oli jopa veivattava levysoitin ja muutamia levyjä, joita Seija ja minä soitimme avoimen ikkunan edessä vanhempien poissa ollessa niin että Kirkkokadulla leikkivät lapset saivat nauttia iskelmistä. Tai sitten he vain seisoivat siellä kateellisena ihaillen tätä ylellisyyttä. Kirkkokadun lapset, nämä huoneitten vuokralaiset eivät saaneet leikkiä pihoilla eikä mennä sisälle kavereiden

koteihin. Vanhemmat pelkäsivät sekasotkua ja talonomistajat, että heidän pihansa rasittuisi lasten ravaamisesta edestakaisin.

Minun tehtäväni oli levysoittimen veivaaminen. Tein mielelläni sitä sillä se avasi minulle oven jonkinlaiseen ystävyyteen Seijan kanssa. Joskus kuitenkin hoidin tehtäväni huolimattomasti niin että sävelet venyivät metrin mittaiseksi ja sanat vääntyivät. Veivaaminen oli tärkeätä musiikin kannalta niin että säveltäjän idea ei sekoisi.

Levysoitin oli harvinaisuus siihen aikaan niin kuin kaikki muukin ylimääräinen. Musiikki jollei se ollut virren soittoa ja laulua oli turhuutta. Kolme taloa Oksasista asui pariskunta, jossa miehellä oli haitari. Kuulimme hänen soittavan iltaisin töistä tultuaan vinttikamarissa. Kadulla kerrottiin, että hänen vaimonsa vihasi haitaria, kun hänen miehensä osoitti enemmän huomaavaisuutta haitarille kuin vaimolleen, joka oli ollut yksin kotona kaiket päivät miehen tienatessa rahaa työmailla.

Haitarin tarina loppui, kun vaimo eräänä kesäiltana sai jonkinlaisen kohtauksen, heikkohermoinen sanottiin, ja hakkasi haitarin kirveellä palasiksi. Nainen itse kertoi sen hypellessään helmat liehuen pihalta kadulle. Ainakin hän oli iloinen tapauksesta. Sen illan jälkeen ei naista enää näkynyt naapurissa.

Brita Koivunen oli tehnyt hitin Suklaasydän, jota soitettiin läpi Suomen. Seijan ja minun piti yksinkertaisesti saada se. En muista kenen rahoilla se ostettiin, varmasti Seijan, mutta yhdessä me kävelimme keskustaan Aleksanterinkadulle Fazerin musiikkiliikkeeseen kysymään tätä kappaletta. Meidän suosiomme lisääntyisi ikkunasoittajana Kirkkokadun kuuntelijoille, jos me saisimme sen. Rohkeampana yhdeksänvuotiaana sain tehtäväkseni kysyä myyjältä oliko heillä tätä.

Tiskin takana seisoi pitkä mies, vaikea arvioida ikää, kun kaikki aikuiset olivat vanhoja yhdeksänvuotiaille. Hän katsoi meitä vakavasti ja sanoi ”Eiköhän teille sopisi paremmin Mikki Hiiri merihädässä”?

Vähän nolotti mutta saatiin levy ja sen jälkeen kaikui Suklaasydän Oksasen ikkunasta Kirkkokadulle niin kauan kuin kuuntelijoita riitti ja vanhemmat poissa kotoa.

Kulttuuria sai musiikin muodossa kideradiosta, kun äiti ei ollut paikan päällä. Ja sitä hän oli harvoin kaikkien eri työtuntien takia. Ensin aamuvarhaisesta oli kahden paikallislehden jako kahdessa piirissä, aamupäivä meni siivotessa varakkaitten ihmisten kauniita koteja ja illalla odotti tehtaan kuusi tuntinen iltavuoro.

Lankaradiosta kuunneltiin vain uutiset, jumalanpalvelukset ja korkeintaan lauantaina ”Toivotut levyt”. Joskus käänsin salaa kanavia Hilversumille tai Motalalalle koska sieltä kuuli ulkomaalaista musiikkia, joka kiehtoi, vaikka en ymmärtänyt sanoista mitään. En edes tiennyt missä nämä asemat maailmassa sijaitsivat.

Nyt on puutalo Saimaankadun ja Kirkkokadun kulmasta muiden saman kadun puutalojen kanssa raivattu pois. Useimmat niistä ei enää kelvanneet ihmisten asuttavaksi kunnan terveysviranomaisten määräysten mukaisesti. Meille ne kelpasivat koska muutakaan ei ollut vuokrattavissa sopivaan hintaan.

Tilalle kadunkulmaan on rakennettu valkoinen betonilaatikko, uusi, modernin arkkitehtuurin mukaan piirretty kirjasto, joka ei ulkomuodollaan kutsu kävijöitä. Ei saa ihmisiä unelmoimaan. Ei kutsu lukijoita huoneisiinsa.

Ennen oli toisin.

Suklaasydämen aikoihin jaoin alakoulun puisen penkin Railin kanssa, joka eräänä lauantaina ennen viimeistä tuntia kysyi, jos halusin lähteä kirjastoon. En ollut edes kuullut sanaa kirjasto,

vielä vähemmän sen tarkoitusta. Uteliaana halusin lähteä mukaan. Kotona odottaisi vain äiti pikkusiskon kanssa, jonka vahtina minun piti olla koko iltapäivän ja illan, kun äiti lähti iltavuoroon. Siinä ei ollut mitään uutta.

Uutta oli, että Raili, joka oli saanut hymytytön patsaan tarjosi minulle mahdollisuuden lähteä jonnekin hänen kanssaan. Raili asui radan varrella pienessä hökkelissä, joka purettiin ennen Kirkkokadun puutaloja.

Kirjasto oli lämmin ihmemaailma. Sekin sijaitsi yhdessä niistä monista pienen kaupungin puutaloista ja oli jaettu kahteen osastoon. Aikuisille ja lapsille. Mikä maailma. Mikä maailma. Seinät täynnä hyllyjä, hyllyt täynnä kirjoja ja niitä sai lainata kotiin. Ilmaiseksi.

Jos hankki lainakortin.

Tiesin jo melkein varmasti, että siitä ei tulisi mitään. Äiti oli jyrkkä eikä hyväksynyt tarpeettomia. Eikä varsinkaan mitään, joka toisi enemmän vastuuta ja vaivaa hänelle. Otin kuitenkin kortin mukaan kotiin jommankumman vanhemman allekirjoitettavaksi. Siinä kävi niin kuin luulin.

Äiti sanoi ei ja syyksi hän sanoi, ettei halunnut ottaa vastuuta kirjojen palauttamisesta. Hänellä oli tarpeeksi huolta muustakin. Ja jollei kirjoja palautettu aikanaan niin siitä sai sakkoja, ja meillä ei rahaa riittänyt siihen. Asiasta ei tarvinnut keskustella enemmän.

Minun pettymykselläni ei ollut rajaa, vaikka tiesin näin käyvän. Mahdollisuus saada lainata kirjoja oli saanut minut uneksimaan. Olin osannut lukea jo viisivuotiaana ja luin kaiken mitä sain käsiini. Pesuainepurkin teksteistä vanhojen sanomalehtien sarjakuviin ja mitä vain missä oli tekstiä ja kirjaimia. Paasivaaran margariinimainoskin kelpasi. Joku oli joskus saanut luetun Akua Ankan tai Nakke Nakuttajan lahjaksi ja se oli parasta kirjallisuutta lukeville. Siis minulle.

En voinut antaa periksi kirjastokortin kanssa. Tiesin että isä tulisi taas juovuksissa kotiin, niin kuin nyt aina, ja suunnittelin mielessäni, kuinka voisin käyttää tilaisuutta hyväkseni. Kun aika tuli, lauantai ja Koskenkorva, työnsin lapun hänen eteensä ja käskin kirjoittaa alle. Isä kirjoitti ymmärtämättä mitä teki ja maanantaina menin onnellisena kirjastoon näyttämään korttia. Jo olin mielessäni kasannut sylin täyteen kirjoja kotiin kannettavaksi.

Elämässä ei kuitenkaan aina käy niin kuin toivoo. Isä oli tehnyt allekirjoituksen lyijykynällä ja se ei kelvannut. Piti olla kosmoskynä.

Itku kurkussa ja uusi lappu kädessä kotiin odottamaan isän seuraavaa käyntiä, johon voisi mennä enemmänkin kuin viikko. Hänestä kun ei koskaan tiennyt milloin koti-ikävä tai joku muu alkaisi saisi hänet kotiin. Joskus hän vain tarvitsi äidiltä rahaa omiin tarpeisiinsa. En jaksanut odottaa.

Vieläkin kolkuttaa huono omatunto, kun väärensin hänen nimensä kosmoskynällä mutta kortti oli saatava.

Kirjaston kirjat olivat minun elämäni pelastaja kaiken köyhyyden ja kurjuuden keskellä, jossa elimme. Minä olin satujen prinsessa joka päivä nuhjuisessa nojatuolissa 14 neliön hellahuoneessa jalat vedettynä alle. Minä olin rakastunut juuri siihen lumoavaan prinssiin valkoisen hevosen selässä, joka oli kirjan kannessa tai juuri se pelkäävä lapsi noita-akan pauloissa. Aladinin lamppu tai Peppi Pitkätossu aivan sama. Pakenin todellisuutta ja se helpotti arkipäivää. Minä luin ja luin ja äiti paasasi, kun hänen mielestään minulla olisi ollut tärkeänpääkin tehtävää. Oli tiskit ja lattian luuttuamiset joka viikko. Jumalanpalveluskin piti kuunnella sunnuntaisin lankaradiosta pölyttömältä piirongilta. Isä sai haukkumiset siitä, että oli kirjoittanut nimensä korttiin. Isä ei ymmärtänyt mistä oli kysymys eikä muutenkaan välittänyt sillä äiti narisi aina.

Kansakoulun neljä luokkaa meni hienosti. Luin läksyt, kannoin kirjoja lauantaisin kirjastosta ja vein ne takaisin maanantaina. Sai vain lainata kolme kirjaa kerrallaan. Ehdin lukea ne kaikki kirjaston lasten kirjat ennen kuin 15-vuotiaana pääsin aikuisten puolelle, joka avarsi maailmani käsittämättömäksi. Löysin lääkärikirjan, jonka kuvat ja selvitykset kertoivat minulle totuuden, kuinka lapset todella saatiin aikaan ja miten ne syntyivät. Ei ollut haikaroita, jotka pudottivat vauvat savupiipusta alas nokisena. Tiesin jo aikaisemmin, ettei joulupukkia ollut todellisuudessa mutta tämä uusi tieto oli todella järkyttävää siksikin, että aikuiset olivat taas valehdelleet ja peittäneet totuuden. Onko mikään maailmassa totta, kysyin itseltäni. Kysyn välillä vieläkin.

Kansakoulussani oli tapana, että neljäsluokkalaiset hoitivat joulujuhlien teatteriesityksen koko koululle. Viimeisenä vuonna oli meidän luokkamme vuoro ja esitettäväksi kappaleeksi oli valittu Hans ja Greta. Kirja oli jo tuttu ennestään ja nyt siitä pitäisi tehdä näytelmä. Näyttelijät, kulissit ja kaikki. Varmaan jokainen meistä luokkalaisista odotti minun tavoin kuinka opettaja jakaisi nämä tehtävät oikeudenmukaisesti.

Olen aikuisena kysynyt ystäviltäni minkä roolin he luulevat minun saaneen ja melkein kaikki vastaavan, noidan. Niin ei kuitenkaan käynyt. Sain olla kontillani lattialla harmaa filtti heitettynä selän päälle ja olla metsässä kivenä, jonka päälle Hans ja Greta istuivat. Peiton alta pienestä raosta sivusuuntaan näin näyttämön seinän, en mitään muuta. Hiki valui ja selkää rasitti Gretan ja Hansin paino. Se oli minun ensimmäinen teatterikokemukseni ja ainut kokemus näyttelijänä vai kutsuisinko sitä lavastukseksi. Minä oli osaa lavastuksesta. Siitä ei saanut taputuksia.

Kirkkokadulla Seijan kodin toisella puolen oli maito- ja sekatavarakauppa, jonka asuntopuolella asui vieraaseen uskontoon kuuluva perhe. Se oli meille outoa. Emme olleet kuulleetkaan moisesta. Heillä oli ainakin yksi suurin piirtein samanikäinen tyttö kuin Seija ja minä ja me näimme hänet vain kaukaa, kun hän sattui tulemaan pihalle huivi päässään. Olimme varovaisia toisiamme kohtaan, kunnes eräänä päivänä hän puhui meille ja pyysi tulemaan hänen pihalleen. Saimme jopa mennä sisälle. Salaa, sillä ymmärsimme että niin ei saanut tehdä hänenkään kotonansa. Koko vierailu jäi mieleeni kuin retki tuntemattomaan. Huone, jonne menimme, oli melkein valoton, synkkä ja kolkko. Hänen kotonaan ei ollut ikkunaverhoja, ei tauluja, ei minkäänlaisia valokuvia missään. Niin erilaista. Kaksi kulttuuria kohtasin toisensa ensimäistä kertaa minun elämässäni. Se kerta jäi viimeiseksi. Emme tavanneet sen jälkeen emmekä ystävystyneet. Minulle jäi mielikuva, että hänen vanhempansa kielsivät yhteydenoton.

Meidän turhamainen mummomme, isän äiti, jota kutsuttiin Kirkkokadun muoriksi, näkyi suurkukallisen mekkonsa kanssa pitkän matkan päähän, kun hän kiiruhti lihakauppaan Kirkkokadun toiselle puolelle. Muori asui muutaman talon päässä meistä. Hänellä, papalla ja Meerillä oli huone ja keittiö ja sisävessa isossa talossa, jossa oli monta huoneistoa ja asukasta niin kuin kaikissa muissakin taloissa. Hänen hämäläiset tapansa ja tottumuksensa erosivat meidän karjalaisista perinteistä. Hän oli piika-aikanaan oppinut eri ruokalajeja ja tapoja herraskartanoissa ja yritti väkisin syöttää niitä meille lapsille. Oli viiliä ja talkkunaa ja hapankaalia, joka haisi eteisen nurkassa. Yritimme välttää muoria mutta emme aina onnistuneet. Meidän mielestämme rangaistukseksi saimme istua portailla syömässä voileipää, jossa voikerros oli paksumpi kuin itse leipäsiivu. Tällä tavalla halusi muori näyttää, että hänellä oli varaa. Hän ei koskaan saanut tietää, että pyyhittiin liika voi pois sormella ja sormet pyyhimme rapun alle.

Kerran kuitenkin menimme muorille mielellämme. Omistajat, joka omistivat talon missä muori asui,

vaikuttivat varakkailta. Heillä oli kaksi pitkää poikaa, jotka pelasivat koripalloa kaupungin koripalloseurassa ja täyttivät kaasulla ilmapalloja Vappuna myytäväksi torilla. Tämä perhe erottui meistä muista. He ostivat television.

Muori, pappa ja muut talon vuokralaiset kutsuttiin katsomaan televisiota eräänä iltana. Minä pääsin myös mukaan. Kammari oli täynnä ihmisiä, kaikki istuivat sanattomina tuijottamassa laatikkoa, jossa oli lasinen ikkuna. Meille selitettiin, että television takana piti palaa heikko valo, ettei silmät rasittuisi mutta muut lamput pitää sammuttaa. Isäntäväki painoi nappia, pieni napsahdus ja pitkä odotus ja laatikon ikkunaan ilmestyi mustavalkoinen kuva, jossa oli pumppuava sydän avoimessa rintahaavassa. Olimme avanneet television keskellä filmattua sydänleikkausta. Kuka leikkasi ja ketä ja miksi ei selvinnyt tai en muista. Muistan vain sen pumppaavan sydämen. Onneksi ei ollut väritelevisiota siihen aikaan. Kukaan ei puhunut mitään. Olimme jähmettyneet ihmeen edessä. Hämmästyneitä ehkä vähän peloissammekin, kun olimme kuulleet kertomuksia, ehkä vain arvailuja siitä, että tämä ihme laitos voisi vaikka räjähtää. Teknillinen saavutus, melkein kuin venäläinen Sputnik, joka kiersi maapalloa, teki meihin suuren vaikutuksen. Oli valtavaa että kodin nurkassa oli laatikko josta tuli äänen lisäksi myös liikkuvia kuvia. Tämä ei ollut vain yksittäinen ilta vaan tästä tuli uusi tapa tavata naapureita ja ystäviä. Kutsuttiin katsomaan televisiota.

Olen varma, että näitä televisioita oli ollut kaupungin varakkaissa kodeissa jo aiemmin ja useammassakin mutta me elimme eri elämää. Meidän vanhempamme, ne, joilla oli töitä, jotka olivat terveitä, jaksoivat tehdä töitä, teki niitä juuri näille varakkaille, joilla oli televisiot ja puhelimet. Ja joskus jopa autokin. Meille oli tärkeää tietää missä sijaitsi lähin puhelinkoppi, jos tarvitsisi soittaa ambulanssi. Ei muuten. Me olimme aina teknillisestä ja kulttuurillisestä kehityksestä jäljessä, kunnes tieto ja varallisuus löysi tiensä meidän koteihimme. Kaupungin herrojen lapset eivät eksyneet radan taakse Kirkkokadulle, kukaan meistä ei vieraillut radan toisella puolen kodeissa missä kotiapulaiset ottivat ovella vastaan. Meidän maailmassamme oli koti, koulu ja katu, Kirkkokatu.

Kaija Hårde, Täby, Ruotsi

Senioreiden sarja (65-100 v.): 3. sija

Ei ollut sovittu

Vanhassa kodissa äiti oli sanonut, että Sadullakin olisi sitten lyhyempi koulumatka ja äiti voisi saattaa. Se oli tuntunut mukavalta. Ensimmäisenä kouluaamuna uudessa kodissa äiti ei kuitenkaan halunnut lähteä saattamaan. Tiesin sen siitä, että äidin piti kysyä.

Halusin, että saattaisi. Uuden kodin pihalla olin monta kertaa nähnyt jalkakäytävällä seisomassa naisen, joka tuijotti minua, ja se pelotti. Aina kun huomasin naisen, se lähti nopeasti pois kuin pakoon.

Halusin lähteä kouluun heti herättyäni, mutta äiti vain vilkaisi pientä rannekelloaan ja sanoi, että ei vielä, ja jatkoi lehden lukemista keittiönpöydän ääressä. Sama toistui vielä kaksi kertaa. Vasta sitten äiti puki päälleen sen kalliin villakangastakin, joka tuntui koskiessa karhealta ja haisi karvaalta. Isä oli ostanut takin äidille tänä syksynä. Äiti näytti siinä takissa erilaiselta, siltä, että oli takin pinnasta syvälle saakka yhtä ja samaa, mutta ei kuitenkaan se minulle tuttu äiti.

Halusin talon pihalla lähteä oikopolkua, joka johti pienen satumetsikön läpi siihen kohtaan jalka- käytävää, jossa seisoi peikkovartija, oikeasti sähkökaappi. Äiti askelsi kuitenkin kohti talon edestä menevää jalkakäytävää. Vieraan äidin kengät narskuivat pihatien soralla, kertoivat valittaen kaikille, että niiden täytyi lähteä saattamaan minua.

Äiti oikein katsoi, että seuraanko perässä. Varmaan se luuli, että en tiedä missä koulut ovat. Tiesin kyllä. Olin kulkenut niiden ohi vasta vähän aikaa sitten. Lähdimme kävelemään pitkää suoraa jalkakäytävää apteekkia kohti.

Loppukesällä meillä kävi täti, josta en ollut tiennyt. Täti katseli minua hymyillen, tein mitä vain tai en tehnyt mitään. Täti kysyi moneen kertaan, muistinko, kuinka olin ollut tädillä hoidossa pienenä. En muistanut, en ollut edes tiennyt.

Minusta tuntui tädin lähtiessä, että voisin lähteä mukaan. Tädin vierailun jälkeen äiti sanoi isälle:
– Kyllä se isä nyt tiedetään.

Siitä lähtien äiti tuntui erilaiselta. Talon lapset olivat heti uuteen kotiin muutettua tulleet sanomaan minulle, että me tiedetään kyllä sun olevan adoptoitunut ja että sun isääs ei tiedetä.

Loppukesästä pihalla jahtista leikkiessä kadun lapsista Jukka kertoi, että he muuttaisivat talosta jouluksi omaan kotitaloon, jonka nimi oli omakotitalo. Olisin halunnut sanoa, että kyllä se isä nyt tiedetään ja onneksi, se oli se sama isä, mikä oli tähänkin asti ollut isäni. Mutta en sanonut. Täti kävi mielessä. Sanoin:
– Määkin muutan.

Jukka, Jari, Jaana ja Sanna eivät uskoneet ja minun täytyi keksiä lisää.

– Joo, lähden kohta, mun tavarat tuodaan tohon apteekin kulmalle jalkakäytävälle ja haen ne siitä myöhemmin.

Ne eivät uskoneet vieläkään, vaan siirtyivät eteeni kuin yleisöksi. Minun oli pakko mennä jalka-

käytävälle, vaikka niin ei ilman aikuista saanut tehdä. Käännyin, työnsin kädet pusakan taskuihin ja lähdin kävelemään jalkakäytävää. Talot ja katu, sillä ajavat autot — kaikki näytti erilaiselta, kun ei kulkenut aikuisen kanssa.

Lähellä apteekin kulmaa käännyin katsomaan pihaa. Lapset seisoivat paikoillaan ja katselivat minua, kylki kyljessä. Heilutin niille, mutta ne eivät heiluttaneet takaisin.

Jatkoin kävelyä hitaasti, kuin miettien minne olin menossa. Risteyksessä pysähdyin ja käännyin, heilutin pihassa oleville vielä kerran. Koko joukko heilutti takaisin. Tuntui, että nyt ne uskoivat.

Olisin niin halunnut kertoa niille, että isä oli nyt löytynyt, mutta tuttu äiti kadonnut. Lapset olivat kuitenkin liian kaukana. Niinpä jatkoin kävelemistä ja katosin apteekin talon taakse. Tein lyhyen lenkin ja näin koulut. Kotipihaan palatessa lapset olivat onneksi menneet sisälle.

Kun lähestyimme äidin kanssa jalkakäytävän vieressä olevaa sähkökaappipeikkoa, äiti kysyi:
– Haluatko, että pidän kädestä?
– Haluan.
Vilkaisin äitiä, että oliko se muuttunut takaisin tutuksi äidiksi, mutta ei. Vieras äiti otti minua tiukasti kädestä ja me kuljimme kauppaopiston viertä käsi kädessä. Kauppaopiston kulmalta näkyivät kaikki koulut. Olin ajatellut jo ensimmäisellä kerralla koulut nähdessäni, että ne ovat kuin perhe —koulujen perhe.

Itse olin tuo pieni ja ystävällisennäköinen puukoulu, jossa aloittaisin kouluni. Meidän vierellä oleva valkoinen kauppaopisto oli äiti, se tuttu. Puukoulun vieressä seisova jykevä lukio oli isä. Tien toisella puolella oli pitkä, monipolvinen, kuin eri kangastilkuista koottu yläaste. Sen repaleinen ja runneltu verkkoaita polveili eri suuntiin, ihan kuin ei olisi tiennyt minne se haluaa kulkea. Osan matkaa aita oli tallattu maahan, osan se kulki täysin pystyssä ja suorana. Yläaste oli kuin isoveli. Puukoulun pihan rajalla äiti kysyi:
– Haluatko, että tulen pihaan asti?

Minulta meni hetki vastata, kun minusta tuntui, että jonkun koulun pitää olla myös täti. Jäljellä oli vain yläasteen kanssa samassa pihapiirissä olevan vanhan kivikoulun perustukset. Täytyikö tädin tyytyä siihen, että hän oli nuo kivet, joiden päältä rakennus oli kadonnut?
– En, sanoin ja irrotin käteni vieraan äidin kädestä.

Lähdin kävelemään nurmikon poikki kohti koulun pihan hiekkaa, siellä oli paljon lapsia ja muutama aikuinen. Käännyin koulun pihalla ja katsoin, kuinka vieras äiti käveli jalkakäytävällä kauppaopiston vieressä. Katsoin tarkasti. Äiti käveli selkä suorana, mutta jotenkin se vain lisäsi sitä tunnetta, että äiti oli vaihtunut ja vaikka näytti varsinkin kauempaa, ihan tutulta äidiltä, ei vieläkään tuntunut siltä.

Kävelin pihaan muiden siellä juoksevien ja hälisevien lasten joukkoon. Silloin muistin: ei ollut sovittu hakisiko äiti koulusta.

Ali Heikkilä, Korkeakoski

Senioreiden sarja (65-100 v.): 3. sija

Teryleeni

Keinokuidut ilmestyivät markkinoille 1950-luvulla. Polyesteri -nimistä filamenttia opittiin valmis-tamaan maaöljystä, tarkemmin PET-muovista, ns. sulakehruumenetelmällä. Tekstiiliteollisuuden nopeasti omimil-la tekokuiduilla oli useita päihittävä ominaisuuksia luonnonlankoihin verrattuna. Ne olivat halpoja valmis-taa, kevyitä, helposti värjättäviä ja ennen kaikkea kestäviä. 1960- ja 1970-luvuilla polyesteri vakiintui kaik-kein tavallisimmaksi kuitumateriaaliksi vaatteiden valmistuksessa. Tekokuidun kauppanimeksi otettiin tulevaisuuden aikaa kuvaava termi, teryleeni. Vaatehuollosta vastaaville perheen äideille nimi alkoi sym-bolisoida kestävää. Lapsille ja murrosikäisille ja vähän vanhemmillekin pojille housuvalinnaksi valikoitui lähes poikkeuksetta, teryleeninen vaatekappale.

Vauhditon pituushyppy otettiin olympialajiksi toisiin nykyajan olympialaisiin, Pariisiin, vuonna 1900. Hyppylaji säilyi ohjelmassa vielä Tukholman kisoissa 1912. Kun tämä kumijalkojen laji pullautettiin pois kilpaohjelmasta, Konstantinos Tsiklitiraksen 351 cm:n maailmanennätys jäi voimaan. Toki vauhditon pi-tuushyppy säilyi erikoislajina monien maiden kesäurheilukilpailuissa. Suomessakin joissakin kunnissa hy-pättiin vauhdittomasti kilpaa vielä 1960-luvulla.

Miten teryleeni ja tasakäpäläponkaisu sitten lomittuvat yhteen. No eivät mitenkään, ainakaan maa-ilman historiassa. Minun henkilökohtaiseen elämääni ne kuitenkin liittyvät. Annahan, kun kerron.

Elettiin kevättä 1969. Muhoksen lukion kuutosluokka, siis nykylukioiden ekaluokka, alkoi olla kohdallani viimeistä koetta vaille taputeltu. Vietimme ruokatunnin loppuaikaa ulkosalla. Aurinko hehkutti toukokuun lopun lämpöä. Oppilaat, jotka eivät olleet imemässä Bostonia Karmitsan kaupan takana, olivat hajaantu-neet pieninä porukoina etupihalle. Tytöt, yleensä omina pikkuryhminään, istuivat minihameissaan koulun seinustan penkeillä. He killistelivät kohti aurinkoa toiveenaan saada hieman väriä talven kalventamille poskipäilleen. Jossakin soi mankka. CCR:n Proud Mary solisi John Fogertyn kähisevällä äänellä lähiympä-ristöön.

Nurmikolle oli etsiytynyt iso poikajoukko ottamaan mittaa toisistaan siinä tavallisimmassa kevätkisassa. Aina jossain vaiheessa lumien sulamisen jälkeen miteltiin poikien välistä ponnistus-voimaa hyppäämällä tasakäpälää. Oli minun vuoroni. Kolmas ja viimeinen kerta. Suuntasin katseeni Rainerin merkkiin. Se näkyi mustana viiruna kauimpana, jalkametrillä mitattuna lähes kahden ja puolen metrin päässä. Minun merk-kini oli vain viiden sentin päässä. Muista viivoista ei ollut niin väliä.

Teryleenihousuni olivat uudet vielä lukukauden alussa. Kesätyörahoilla ostetut. Talven aikana

pituuteeni oli tullut vielä jokunen sentti lisää. Lihaksisto oli vahvistunut. Tulos näkyi myös puntarissa. Housut kiristivät hieman joka puolelta. Lahkeet eivät yltäneet enää kenkien varsiin saakka. Polvien kohdat kiilsivät. Prässit olivat häipyneet.

Rainer seisoskeli jonkin matkan päässä ja nauratti tyttöjoukkoa ympärillään. Sillä oli Jamekset. Musta, kihara tukka keikkui ylimpänä. Tuo pituuskisaa johtava leuhkimus oli paras lähes kaikissa urheilulajeissa. Rainer viittoili minun suuntaani. Tytöt tirskahtelivat.

Häivytin mielestäni ulkopuoliset äänet. Rauhallisia, syviä hengitysliikkeitä. Muutamia veryttteleviä liikkeitä käsillä: eteen ja taakse polvien notkistaen. Sitten jätin käteni suorina eteen hartiatasolle. Vedin ilmaa keuhkoihin. Taitoin polviani niin paljon kuin teryleenihousut antoivat periksi. Taivutus etukenoon. Raju ponnistus. Tarkkailin ilmalentoani kuin ulkopuolelta, hidastettuna. Venytys, jalkojen kurottaminen eteen, yhä kauemmaksi, niin kauan kuin ilmalentoa kesti. Jalat koskettivat kulonurmenpintaa, syvä kyykistys, mahdollisimman syvä kyykistys. Ja PAM!

Myöhemmin kaverit kertoivat yhtäpitävästi, että ääni muistutti haulikon jyrähdystä. Toki Tane, joka oli grossaillut viritetyllä mopolla jo vuosia, vakuutti asiantuntevasti, että se oli kuin Solifer Sportin pakoputken pamahdus. Koko pihan herättävä ja katseet kääntävä räjähdys syntyi siitä, kun tuhannet, housun eri osia yhdessä pitävät langat katkesivat samanaikaisesti.

Jatkotapahtumat etenivät kuin sumussa. Katselin hölmönä jalkojani, joiden ympärillä oli hetki sitten ollut housut. Joka ainoa sauma oli ratkennut, lahkeiden molemmilta sivuilta ja haarojen välistä. Ainoastaan nilkoissa sivusaumat olivat jääneet yhteen muutaman sentin matkalta. Vyö piti yläosassa etu- ja takakappaleet yhdessä. Jokainen tilannetta seuraava näki, että alushousuni olivat vaalean punertavaa pappamallia. Ympäristö ulvahti nauramaan. Rainerin ääni kuului ylimpänä.

Silloin kaverini tulivat hätiin. Rise, Masa, Pekkis ja Hende ympäröivät minut ja johdattivat koulun taakse katseiden ulottumattomiin. Rise haki repustaan liikuntatunnilla käyttämänsä verkkarit. Vedin ne jalkaani. Kaverini oli minua puoli päätä lyhyempi, ja housut sen mukaisesti kovin kinttarat. Niillä selviydyin loppupäivän ja kotimatkan.

Viimeiset koulupäivät kuljin taas entisissä teryleenihousuissani. Äidillä oli ollut kova ompelutyö, kun hän oli kursinut kokoon saumoistaan irronneet housunkappaleet. Teryleenikangas ei ollut revennyt yhdestäkään kohti. Tietenkään.

Sivuseikkana mainittakoon, että voitin pituuskisan kahdella sentillä.

Markku Välitalo, Oulu

Kirjoittajapiiri

Yhdistyksemme kirjoittajapiiri kokoontuu kuukausittain Limingan kirjastolla. Tällä hetkellä tuokioita ohjaa draamakasvattaja Jenni Ronkainen. Jenniltä saamme tapaamista vasten ennakkotehtävän, jonka sitten luemme toisille. Jokainen saa palautetta omaan tekstiinsä sekä ohjaajalta että vertaisilta.

Ryhmässä parasta on kannustava ja salliva ilmapiiri. Kenenkään ei tarvitse jännittää tai nolostella omaa tekstiä. Tervetuloa tutustumaan kirjoittajapiiriimme!

Lokakuun kirjoittajapiiri

13.10. klo 15-16:30 Limingan kirjasto, 2 krs

Ennakkotehtävä:

1) Valitse 1 seuraavista otsikoista:

- YÖLINTU
- AIKAAN SINIKELLOJEN
- HARMILLISIA SATTUMIA
- TIIKERIN VAISTO

2) Kirjoita sitten tajunnanvirtaa 15 minuuttia.
Kirjoita, mitä mieleen tulee aiheesta, mutta älä poista tai muuta mitään tekstissäsi.

Tervetuloa kynäilijät ja kynäilyn ystävät!

Kirjoittajaseminaari

Järjestämme kerran vuodessa kirjoittajaseminaarin, jossa vaihtuvien vetäjien johdolla teemme erilaisia luovaan kirjoittamiseen liittyviä tehtäviä. Viime vuosina olemme harjoitelleet mm. mitallista runoutta, kuten Haiku– ja Tanka-runoutta sekä tutustuneet runolauluun, sananparsiin ja sutkautuksiin. Seuraava kirjoittajaseminaari pidetään marraskuussa 2026. Ohjelma tarkentuu myöhemmin. Tule päästämään luovuuteesi irti kynäilyn merkeissä!

Kirjoittajaseminaari LA 14.11.26 klo 10-14 Limingan kirjasto, 2kr.

ALUSTAVA OHJELMA

10:00	Aloituskahvit ja -teet
	Kirjoitusohjelmaa
	Lounas
	Kirjoitusohjelmaa
14:00	Päivän lopetus

ILMOITTAUDU: Sähköpostilla monitaiteelliset@gmail.com tai viestillä: 0407039921 viimeistään 8.11.2026 mennessä.

HINTA: 10e (sisältää ohjelman ja tarjoilut)

MAKSU: Oulun ympäristön kynäilijät ry, Tili: FI5652330820068482, Viite: 000343. Tai seminaarissa käteisellä tai MobilePay:llä.

https://monitaiteelliset.webnode.fi/kirjoittajaseminaari/

Yhdistys yhdistää ja antaa virkeyttä arkeen

Yhdistyksemme on saanut kuluneen vuoden aikana uusia jäseniä, mistä olemme erittäin iloisia ja toivotamme heidät kaikki lämpimästi tervetulleiksi. Uusia jäseniä kaipaamme myös ja toivomme, että kukin voisi matalalla kynnyksellä tulla tutustumaan toimintaamme. Oiva keino on tulla piipahtamaan kuukausittaiseen kirjoittajapiiriimme. Voit tulla vain kuuntelemaan, jos et halua omaa tekstiäsi lukea muille. Kirjoittajapiirimme ohjaaja, draamakasvattaja Jenni Ronkainen aloitti toiminnassa viime syksynä. Olemme olleet erittäin tyytyväisiä hänen hauskoihin ja monipuolisiin kirjoitustehtäviin. Myös hänen palautteensa teksteihimme on kullan arvoinen.

Kulttuurikynäilyt-kirjoituskilpailu oli yhdistyksellemme mieluisa ja antoisa ponnistus. On ollut erittäin koskettava lukea kilpailutekstejä ja nähdä, kuinka tämä pieni kilpailu on saanut ihmiset kirjoittamaan. Saimme kaikkiin ikäsarjoihin tekstejä, tosin lasten ja nuorten osuus oli pienempi. Näihin molempiin sarjoihin tuli 11% teksteistä. Aikuisten sarjaan tuli 38% teksteistä ja seniorit olivat kaikkein aktiivisimpia kynäilijöitä lähettäen 40% teksteistä. Olisi hyvä miettiä, miten ja millaisilla tapahtumilla saisimme lapset ja nuoret kirjoittamaan enemmän. Ehkä kirjoituskilpailun markkinointia olisimme voineet kohdentaa vielä enemmän heille esimerkiksi koulujen ja sanataideseurojen kautta. Olemme saaneet paljon kiittävää palautetta osallistujilta ja he ovat olleet iloisia, että tällaisia kirjoituskilpailuja järjestetään. Kiitos teille palautteesta ja että osallistuitte! Jatkakaa tekstien kynäilyjä ja näppäilyjä!

Tänä vuonna juhlistamme yhdistyksen 15. toimintavuotta. Kiitämme kaikkia jäseniä aktiivisuudesta, ystävällisyydestä ja yhteisestä tekemisen meiningistä. Tämä on ollut hieno etappia ja odotamme innolla tulevia etappeja ja seuraavaa Etappi-lehteä. Voit lähettää meille toiveita ja tekstejä Etappi-lehteen.

Sanan pienen kuulin kerran
ihastuin himpun verran
lauseen siitä parsin
ylimääräiset karsin
sain mielen hyvän
ajatuksen syvän
sinulle viestitän
ja välitän.

Leena Arhippainen

Kuva: Pirkko Moisander

Oulun ympäristön kynäilijät ry

Perustettu: 2011
Kotipaikka: Liminka
Kirjoittajayhdistysten liiton jäsen

Yhdistyksen tarkoitus on toimia Oulun ympäristön kirjoittajien yhdyssiteenä, kehittää heidän sekä eri taiteenalojen harrastajien yhteisiä tavoitteita ja rohkaista jäsenistöään kehittymään harrastuksessaan.

- Kirjoittajapiiri kerran kuussa
- Kirjoittajaseminaari kerran vuodessa
- Taideleiri
- Taidenäyttely
- Taideretket ja muut tapahtumat
- Runo– ja kirjoituskilpailuja ja niistä informointia
- Julkaisutoimintaa
- Yhdistyksen joulujuhla
- Yhteistyötä eri yhdistysten ja yhteisöjen kanssa

Yhdistyksen hallitus

Pirkko Moisander, puheenjohtaja

Varsinaiset jäsenet:
Nikkilä Matti, varapuheenjohtaja
Arhippainen Leena, sihteeri, rahastonhoitaja
Niskasaari Paavo
Jääskeläinen Marja-Liisa

Varajäsenet:
Weissenfelt Kerttu ja Päivi Pekkala

Liity jäseneksi

Yhdistyksen jäsenmaksu vuonna 2026 on 15 €
Jäsenmaksu maksetaan Oulun ympäristön kynäilijät ry:n tilille FI56 5233 0820 0684 82 (viitenro 00013).

Kotisivu: www.monitaiteelliset.webnode.fi/

Ota yhteyttä: monitaiteelliset@gmail.com

Runo

Kuuletko kuinka tuuli puhuu
puiden lehdillä soittelee ?
Mistä se tulee ?
Mihin se menee ?
Mitä se mennessään miettinee ?
Ei sillä kotia ole
vain iäti kulkee
Ei mitään se kerää
Se aamulla herää
ja illalla siipensä sulkee.

Päivi Pekkala

Kuva: Pirkko Moisander